

AUDITO, APSKAITOS, TURTO VERTINIMO
IR NEMOKUMO VALDYMO TARNYBA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2021 M. NEMOKUMO ADMINISTRATORIŲ VEIKLOS PRIEŽIŪROS ATASKAITA

2022-03-01 Nr. D4-516

Vilnius

TURINYS

SANTRUMPOS	Error! Bookmark not defined.
ADMINISTRATORIŲ KONSULTAVIMAS IR KITOS PREVENCINĖS PRIEMONĖS	6
ADMINISTRATORIŲ VEIKLOS TIKRINIMAS	8
ADMINISTRATORIŲ ATITIKTIES JAIŲ REIKALAVIMAMS VERTINIMAS	37
KITI VEIKSMAI	40

SANTRUMPOS

Atrankos programa – kompiuterinė programa, kuria iš Nemokumo administratorių sąrašo atrenkamas nemokumo administratorius juridinio asmens bankroto bylai administruoti.

AVNIS – Audito, vertinimo ir nemokumo informacinė sistema.

AVNT – Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Duomenų teikimo taisyklės – Duomenų apie juridinių asmenų nemokumo procesus (toliau – nemokumo procesai) teikimo ir skelbimo taisyklės arba Duomenų apie fizinio asmens bankroto procesą teikimo ir skelbimo taisyklės.

FABĮ – Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas.

ĮBĮ – Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas.

JANĮ – Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas.

JAR – Juridinių asmenų registras.

Kontrolės aprašas – AVNT direktoriaus 2020-06-10 įsakymu Nr. V4-124 patvirtintas Nemokumo administratorių atitikties Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo reikalavimams kontrolės aprašas.

Kontroliniai klausimynai – AVNT direktoriaus 2021 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. V4-52 patvirtinti nemokumo procesų administravimo kontroliniai klausimynai.

NAR – Nemokumo administratorių rūmai.

Neplaninis patikrinimas – neplaninis administratoriaus veiklos patikrinimas.

Patikrinimų taisyklės – AVNT direktoriaus 2020-07-07 įsakymu Nr. V1-86 patvirtintos Nemokumo administratorių planinių ir neplaninių veiklos patikrinimų taisyklės.

Planinis patikrinimas – planinis administratoriaus veiklos patikrinimas.

Priežiūros taisyklės – Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020-02-07 įsakymu Nr. 1K-30 patvirtintos Nemokumo administratorių veiklos priežiūros taisyklės.

PRIŽIŪRIMI SUBJEKTAI

BENDRA APŽVALGA

2021:

Pradėta JA bankroto procesų	Pradėta FA bankroto procesų	Pradėta JA restruktūrizavimo procesų	Nemokumo administratorių FA	Nemokumo administratorių JA
808	285	9	398	285

2021 M. PRADĖTI PROCESAI

2021 metai nemokumo srityje ženklų pokyčių, lyginant su 2020 m., neatnešė. Pasaulinė COVID-19 viruso pandemija šalyje nesukėlė bankrotų augimo, 2021 m. juridinių asmenų bankrotų procesų pradėta 808 juridiniams asmenims (2020 m. – 784, 2019 m. – 1608), fizinių asmenų bankroto procesų pradėta – 285 (2020 m. – 306, 2019 m. – 262), restruktūrizavimo procesų pradėta – 9 (2020 m. – 33, 2019 m. – 26).

Pastarųjų metų tendencijos rodo, kad verslas, susidūręs su nemokumo problemomis, dažniausiai renkasi bankrotą kaip prienamąsias nemokumo problemų sprendimo būdą. Pernelyg mažai inicijuojama restruktūrizavimo procesų, kurie padėtų išsaugoti potencialiai gyvybingus juridinius asmenis, susiduriančius su nemokumo rizika. 2021 m. AVNT savo kompetencijos ribose prisidėjo prie „Naujos kartos Lietuvos“¹ plano projekto rengimo, kurio komponente „Veiksmingas viešasis sektorius ir prielaidos atsitiesti po pandemijos“ numatyta įgyvendinti reformą „Verslui prieinamos priemonės nemokumo rizikai valdyti“, per kurią numatyta padėti juridiniams asmenims sustiprinti savikontrolės mechanizmus patiriant nemokumo riziką ir įtraukiant valstybės institucijas aktyviai konsultuoti verslą. Įgyvendinant reformą, numatyta įgyvendinti projektą dėl sprendimų parinkimo priemonės ir restruktūrizavimo plano rengimo vedlio smulkioms ir vidutinėms įmonėms sukūrimo, o siekiant iš esmės pagerinti duomenų teikimą ES ir vidaus vartotojams bus sukurtas nemokumo portalas bei įgyvendinti kiti projektai.

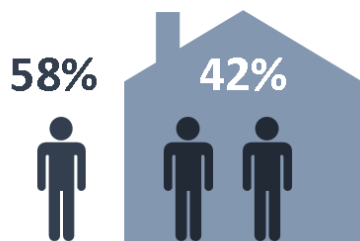
NEMOKUMO ADMINISTRATORIAI

Nuo 2020-01-01 įsigaliojus JANĮ dvi profesijos (bankroto administratoriai ir restruktūrizavimo administratoriai) sujungtos į vieną – nemokumo administratorių profesiją. Pereinamuoju laikotarpiu, t. y. iki 2021-12-31, tarp nemokumo administratorių buvo ir tokių, kurie turėjo teisę teikti tik bankroto administravimo arba tik restruktūrizavimo administravimo paslaugas.

¹ Plano projektas liepos 26 d. patvirtintas ES ekonomikos ir finansų reikalų tarybos (ECOFIN))

2021-12-31 teisę administruoti nemokumo (bankroto ir restruktūrizavimo) procesus turėjo **317** fizinių asmenų, teisę administruoti tik bankroto procesus - **81** fizinis asmuo, teisės administruoti tik restruktūrizavimo procesus neturėjo nei vienas fizinis asmuo (iš viso – 398). Nuo 2020-01-01 įsigaliojusiame JANĮ numatyta, kad paslaugas teikti teisę turi tik turintys bendrą – nemokumo administratoriaus licenciją. Pereinamuoju dvejų metų laikotarpiu administratoriai buvo įpareigoti išsilaikyti išlyginamuosius egzaminus. Nuo 2022-01-03 minėtas **81** fizinis asmuo neteko teisės administruoti nemokumo procesų.

2021-12-31

2021-12-31 teisę administruoti nemokumo (bankroto ir restruktūrizavimo) procesus turėjo 283 juridiniai asmenys, teisę administruoti tik bankroto procesus – 11 juridinių asmenų.

Nemokumo administratorių (padėjėjų) skaičiaus kaita 2016-2021 m. pavaizduota žemiau esančioje lentelėje.

Nemokumo administratorių (padėjėjų) skaičiaus kaita 2016-2021 m.

	NEMOKUMO ADMINISTRATORIAI (FIZINIAI ASMENYS)	NEMOKUMO ADMINISTRATORIAI (JURIDINIAI ASMENYS)	PADĖJĖJAI ²
2022-01-15	317	285³	-
2021	398	294	-
2020	430	288	-
2019	714	401	118
2018	661	366	102
2017	650	396	93
2016	627	378	79

² Nuo 2020-01-01 d. informaciją apie nemokumo administratorių padėjėjus renka, kaupia ir apibendrina NAR.

³ Į šį JA skaičių įeina ir 11 JA turinčių teisę teikti tik bankroto paslaugas (neturinčių teisės teikti nemokumo administravimo paslaugų).

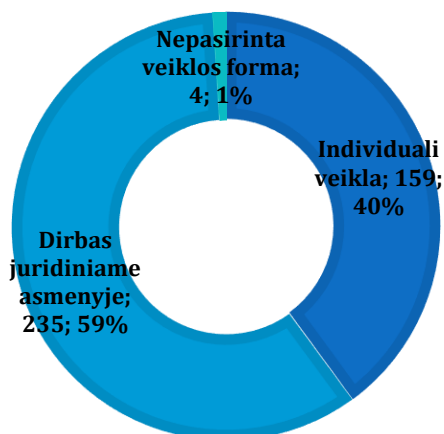
Nuo 2020-01-01 administratorius fizinis asmuo gali verstis viena iš šių veiklos formų:

- verstis individualia veikla;
- dirbti juridiniame asmenyje, kuris turi teisę administruoti nemokumo procesus, arba, kai

pagal atitinkamos teisinės formos juridinius asmenis reglamentuojančius teisės aktus juridinis asmuo neprivalo turėti darbuotojų, būti juridinio asmens dalyviu.

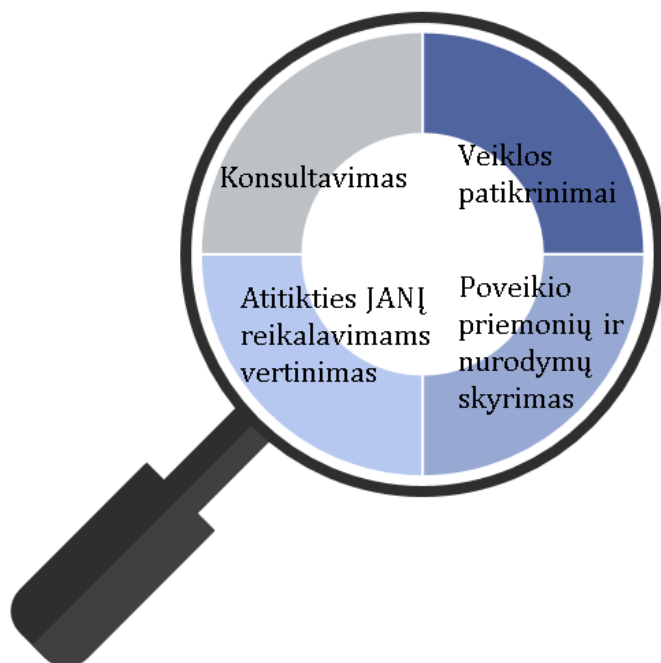
2021-12-31 duomenimis, 159 administratoriai pasirinko verstis individualia veikla (40 %), 235 administratoriai pasirinko dirbti juridiniame asmenyje (59 %), 4 administratoriai veiklos formos nebuvo pasirinkę (1 %).

ADMINISTRATORIŲ VEIKLOS FORMA

PRIEŽIŪRA

NEMOKUMO ADMINISTRATORIŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRĄ SUDARO:

ADMINISTRATORIŲ KONSULTAVIMAS IR KITOS PREVENCINĖS PRIEMONĖS

INTERNETO SVETAINĖJE PASKELBTA METODINĖ INFORMACIJA

2021 m. AVNT savo internetinėje svetainėje paskelbė šią metodinę informaciją:

 Rekomendacijas dėl atsiskaitymų grynaisiais ir negrynaisiais pinigais organizavimo, jų apskaitos tvarkymo juridinio asmens bankroto procese⁴

Rekomendacijos dėl atsiskaitymų grynaisiais ir negrynaisiais pinigais organizavimo, jų apskaitos tvarkymo juridinio asmens bankroto procese skirtos paaiškinti nemokumo administratoriams ir nemokumo procese dalyvaujantiems asmenims atsiskaitymo tarp ūkio subjektų ir grynųjų pinigų apskaitos tvarkymo principus juridinio asmens bankroto proceso metu. AVNT nuomone, pateiktos rekomendacijos dėl nurodytų procedūrų atlikimo turėtų prisidėti prie kokybiškesnio ir skaidresnio administratorių funkcijų vykdymo.

 2020 m. IV ketv. – 2021 IV ketv. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutarčių apžvalgą nemokumo klausimais⁵

Teismų formuojama praktika vertinga ne tik nemokumo administratoriams, bet ir nemokumo proceso dalyviams.

 Atnaujintas Juridinio asmens restruktūrizavimo plano rengimo metodines rekomendacijas kartu su pavyzdine restruktūrizavimo plano forma⁶

Šios Rekomendacijos skirtos su finansiniais sunkumais susidūrusiam juridiniam asmeniui, jo valdymo organams, kreditoriams, nemokumo administratoriui bei kitiems nemokumo byloje dalyvaujantiems asmenims padėti pasiręngti restruktūrizavimo procesui bei paaiškinti Juridinio asmens restruktūrizavimo plano reikalavimus, pateikti pavyzdinį juridinio asmens restruktūrizavimo planą. Rekomendacijos atnaujintos pagal nuo 2021-07-15 įsigaliojusią JANĮ redakciją.

 Atsakymus į aktualius klausimus ir su jais susijusias Rekomendacijas dėl duomenų teikimo VĮ Registrų centrui, kai bankroto procesas vykdomas ne teismo tvarka⁷

Šiame dokumente pateikti atsakymai į aktualius klausimus ir su jais susijusias rekomendacijos dėl pareigos teikti VĮ Registrų centrui prašymus įregistruoti ar išregistruoti teisinį statusą ir išregistruoti juridinį asmenį, kai bankroto procesas vykdomas ne teismo tvarka, įgyvendinimo.

⁴[https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/Rekomendacijos%20d%C4%97I%20atsiskaitym%C5%B3%20IA%20bankroto%20proces%C5%B3%20\(1\).pdf](https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/Rekomendacijos%20d%C4%97I%20atsiskaitym%C5%B3%20IA%20bankroto%20proces%C5%B3%20(1).pdf)

⁵[https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/Teism%C5%B3%20praktika%20nemokumo%20klausimais%202020-III%20ketv.%20\(rugpj%C5%ABtis\)-%202021%20IV%20ketv.%20\(gruodis\)%20\(1\).pdf](https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/Teism%C5%B3%20praktika%20nemokumo%20klausimais%202020-III%20ketv.%20(rugpj%C5%ABtis)-%202021%20IV%20ketv.%20(gruodis)%20(1).pdf)

⁶<https://avnt.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/nemokumas-1/nemokumo-administratoriu-prieziura/metodine-informacija-1/informacija-nemokumo-proceduras-reguliuojanciu-teises-aktu-taikymo-klausimais>

⁷<https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/D%C4%97I%20duomen%C5%B3%20teikimo%20JAR%20tvarkytojui%2C%20kai%20BP%20vykdomas%20ne%20teismo%20tvarka.pdf>

DUK aktualiais klausimais⁸

AVNT savo svetainėje papildė DUK skiltį klausimais ir atsakymais apie:

- restruktūrizavimą, kurie padės kreditoriams, juridinių asmenų vadovams rasti atsakymus į aktualiausius klausimus apie restruktūrizavimą;
- veiklos formos pasirinkimą, kurie padės administratoriams renkantis veiklos formą.

Nemokumo administratorių kintamo atlygio skaičiuoklę⁹

AVNT savo svetainėje paskelbė parengtą Nemokumo administratorių kintamo atlygio skaičiuoklę, kuri nemokumo rinkos dalyvių patogumui parengta pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1299 patvirtintus bazinio atlygio už bankroto proceso administravimą nustatytus dydžius.

2020 m. nemokumo administratorių veiklos priežiūros ataskaitą¹⁰

AVNT kasmet iki kovo 1 dienos parengia ir savo interneto svetainėje paskelbia metinę administratorių veiklos priežiūros ataskaitą, kurioje pateikia apibendrintus nemokumo administratorių veiklos priežiūros rezultatus.

Apibendrintą informaciją apie 2020 m. II pusmečio ir 2021 m. I pusmečio nemokumo administratorių veiklos patikrinimus¹¹

AVNT 2 kartus per metus savo interneto svetainėje skelbia apibendrintą informaciją apie atliktus patikrinimus: patikrinimų skaičių; patikrinimų metu nustatytų pažeidimų skaičių ir pažeidimų pobūdį; AVNT vadovo nurodymų ir poveikio priemonių, skirtų atliktus patikrinimus, skaičių; faktines aplinkybes, turėjusias reikšmės nurodymų ir poveikio priemonių skyrimui (neskyrimui) ir kitą apibendrintą informaciją, kuri gali būti reikšminga analizuojant nemokumo procesų administravimo tendencijas.

RENGINIAI

2021-05-06 vyko AVNT organizuotas vebinaras „Nemokumo administratorių veiklos priežiūros apžvalga ir pagrindiniai atrankos taisyklių realizavimo klausimai“, kurio metu atsakyta į dalyvių klausimus, diskutuota aktualiais klausimais

2021-12-29 vyko AVNT organizuotas susitikimas-diskusija su Aplinkos apsaugos departamento ir NAR atstovais aktualiais atliekų tvarkymo bei tolesnio bendradarbiavimo klausimais.

KONSULTACIJOS (PAKLAUSIMAI)

AVNT nuolat sulaukia nemokumo administratorių, kreditorių ir kitų fizinių bei juridinių asmenų prašymų, susijusių su nemokumo administravimu. AVNT nesuteikta teisė aiškinti teisės aktų,

⁸ <https://avnt.lrv.lt/lt/duk>

⁹ <http://www.avnt.lt/veiklos-sritys/nemokumas-2/nemokumo-administratori-kintamo-atlygio-skaiciuokl/>

¹⁰ <https://avnt.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/nemokumas-1/nemokumo-administratoriu-prieziura/administratoriu-veiklos-prieziuros-ataskaitos>

¹¹ <https://avnt.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/nemokumas-1/nemokumo-administratoriu-prieziura/administratoriu-veiklos-patikrinimai>

tačiau atsakant į pareiškėjų paklausimus pateikiama AVNT specialistų nuomonė. Konsultacijos teikiamos raštu ir žodžiu. 2021 m. konsultacijos administratoriams teiktos įvairiais klausimais, kurių dauguma susijusi su svarbiausiomis bankroto procedūromis.

ADMINISTRATORIŲ VEIKLOS TIKRINIMAS

Kaip matyti iš žemiau lentelėje pateikiamų duomenų, planinių patikrinimų skaičius per pastaruosius 5-6 metus nuolat augo. Tuo tarpu neplaninių patikrinimų skaičius nuo 2016 metų yra ženkliai sumažėjęs. Ši sumažėjimą lėmė sugriežtėjęs gautos informacijos (skundų) vertinimas, mažareikšmių pažeidimų sąvokos įtvirtinimas teisės aktuose, AVNT vidaus funkcijų perskirstymas. Ateityje AVNT toliau planuoja griežtinti gaunamos informacijos (skundų) vertinimą, kad neplaninių patikrinimų metu būtų tikrinami tik rizikingiausios sritys ir nemokumo administratoriai, o atliekant nemokumo administratorių veiklos priežiūrą būtų naudojamas platesnis priežiūros priemonių spektras.

	PLANINIAI PATIKRINIMAI	NEPLANINIAI PATIKRINIMAI
2021	40	50
2020	40	72
2019	39	126
2018	37	100
2017	38	92
2016	15	208

PLANINIAI PATIKRINIMAI

Planiniai patikrinimai atliekami pagal AVNT vadovo patvirtintus kontrolinius klausimynus, kurie yra suderinti su nemokumo

administratoriais. 2021 m. planiniai patikrinimai pagal

naujai patvirtintus kontrolinius klausimynus atlikti pirmą kartą. Klausimynai yra sudaryti iš kontrolinių klausimų, kurie atspindi svarbiausius teisės aktų reikalavimus nemokumo administratoriams. Jie yra suformuluoti aiškiai, suprantamai, pagal juos nemokumo administratoriai gali iš anksto tinkamai pasirengti patikrinimams.

Planinio patikrinimo tikslas – surinkti ir įvertinti informaciją apie administratoriaus veiklą administruojant juridinių asmenų nemokumo ir (ar) fizinių asmenų bankroto procesus bei suteikti jam metodinę pagalbą.

BENDRA APŽVALGA

Per pastaruosius metus, didėja ne tik planinių patikrinimų skaičius, bet ir planinių patikrinimų, kurių metu nėra nustatoma pažeidimų, skaičius (2021 m. 8-ių planinių patikrinimų metu pažeidimų nustatyta nebuvo, tai sudarė 20 proc. visų tais metais baigtų patikrinimų). Planinių patikrinimų metu skirtų poveikio priemonių skaičius nėra didelis (2021 m. poveikio priemonės skirtos 10-ies patikrinimų metu¹²), šių patikrinimų metu atsižvelgiama ne tik ūkio subjektų veiklos priežiūros principus, pažeidimų trukmę bei reikšmingumą, atsakomybę sunkinančias bei lengvinančias aplinkybes, bet ir į planinių patikrinimų tikslą – surinkti ir įvertinti informaciją apie administratoriaus veiklą administruojant nemokumo procesus bei suteikti administratoriui metodinę pagalbą, skiriama daugiau dėmesio metodinei pagalbai bei galimybei ištaisyti nustatytus veiklos trūkumus.

	PLANINIŲ PATIKRINIMŲ	PATIKRINIMŲ, KURIŲ METU NUSTATYTA PAŽEIDIMŲ	SKIRTA POVEIKIO PRIEMONIŲ (NUOBAUDŲ)	SKIRTA NURODYMŲ
2021	40	30	14	20
2020	40	36	7	12
2019	39	34	10	-
2018	37	36	12	-
2017	38	34	5	-
2016	15	15	3	-

PLANINIŲ PATIKRINIMŲ APŽVALGA IR REZULTATAI

2021 m. planuota atlikti 42 nemokumo administratorių veiklos patikrinimus. 2021 m. pagal planinių patikrinimų planą baigta 40 patikrinimų, 2 planiniai patikrinimai nepradėti (vienu atveju administratorius išbrauktas iš Sąrašo iki patikrinimo pradžios, kitu atveju patikrinimo pradžioje administratorius neadministravo procesų pagal atrinktą patikrinimo rūšį);

- 8 planinių patikrinimų metu pažeidimų nenustatyta;
- 2 planiniai patikrinimai buvo nutraukti, tikrintus nemokumo administratorius patikrinimų metu išbraukus iš Sąrašo;
- 30 planinių patikrinimų metu nustatyta pažeidimų:
 - 20 patikrinimų metu poveikio priemonių netaikyta;
 - Skirta 17 nurodymų ištaisyti veiklos trūkumus;
 - Skirti 3 nurodymai papildomai kelti kvalifikaciją;
 - Skirta 10 įspėjimų (nemokumo administratoriams ir už procesų administravimą atsakingiems darbuotojams (vadovams));
 - 1-nam nemokumo administratoriui apribota teisė būti paskirtam naujų fizinių asmenų bankroto procesų nemokumo administratoriumi;

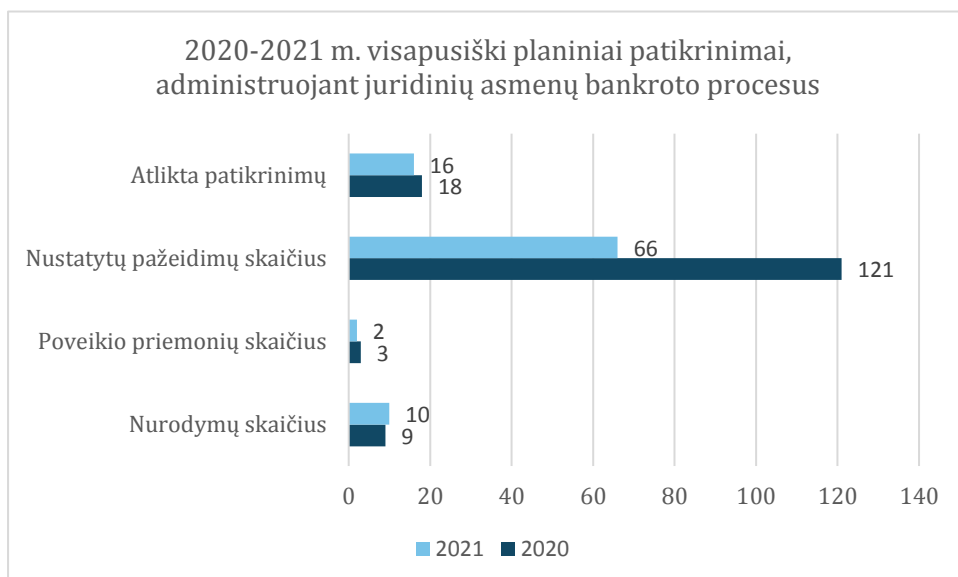
¹² Vieno patikrinimo metu gali būti skiriamos kelios poveikio priemonės.

- 1-nam nemokumo administratoriui panaikinta teisė administruoti nemokumo procesus;

Taip pat buvo skirti 2 įspėjimai už planinių patikrinimų metu skirtų nurodymų nevykdymą, iš kurių 1 už nurodymo papildomai kelti profesinę kvalifikaciją nevykdymą.

VISAPUSIŠKI PLANINIAI PATIKRINIMAI ADMINISTRUOJANT JURIDINIŲ ASMENŲ BANKROTO PROCESUS

2021 M. STATISTIKA APIE JURIDINIŲ ASMENŲ BANKROTO PROCESUS				
Procesų pradėta	Procesų baigta (be nutrauktų)	Turto vertė baigtų proceso pradžioje	Kreditorių reikalavimų tenkinimo procentas (baigtų procesų)	Vidutinė baigtų procesų trukmė
808	1218	181,5 tūkst. Eur	15,9 proc.	2,5 m.

2021 m. atlikta **16 visapusių** planinių patikrinimų administruojant **juridinių asmenų bankroto** procesus (2020 m. – 18). 2021 m. planiniai visapusiški patikrinimai administruojant juridinių asmenų bankroto procesus pirmą

kartą atlikti pagal kontrolinius klausimynus, sudarytus pagal JANĮ reikalavimus (dalis tikrintų procesų buvo pradėti anksčiau nei įsigaliojo JANĮ, todėl kai kurios pareigos nebuvo tikrintos). Šių patikrinimų metu tikrinta **po 1 administratoriaus administruojamą procesą**.

2021 m. visapusių planinių patikrinimų metu nustatyti 66 pažeidimai (2020 m. – 121), už kuriuos skirta:

- 10 nurodymų (9 nurodymai ištaisyti veiklos trūkumus ir 1 nurodymas papildomai kelti kvalifikaciją nustatytą valandų skaičių) (2020 m. skirti 9 nurodymai);
- 2 poveikio priemonės (2020 m. – 3 poveikio priemonės): 1 įspėjimas ir 1 teisės teikti nemokumo administravimo paslaugas panaikinimas.

Santykiškai mažą pažeidimų skaičių lėmė tai, kad keitėsi pereinamojo laikotarpio reglamentavimas. Kai kurios pareigos, kurias nemokumo administratoriai privalėjo atlikti pagal anksčiau galiojusius reikalavimus, nebuvo tikrintos. Patikrinimų metu nustatyta trūkumų, turinčių reikšmės skaidriam ir profesionaliam bankroto proceso administravimui, nors jie ir nebuvo konstatuoti kaip pažeidimai atsižvelgiant į kontrolinius klausimynus, bet į juos buvo atkreiptas nemokumo administratorių dėmesys, suteikta metodinė pagalba, pateikta rekomendacijų.

Griežčiausia poveikio priemonė – teisės administruoti nemokumo procesus panaikinimas – skirta planinio visapusiško veiklos patikrinimo metu administruojamame bankroto procese, vykdomame *ne teismo tvarka*, nustačius daug labai reikšmingų pažeidimų, apimančių visą bankroto procesą. Esminė pažeidimų dalis įvertinta kaip labai reikšmingi pažeidimai, susiję su pagrindinių nemokumo administratoriaus pareigų vykdymu (sandorių tikrinimu ir jų tikrinimo rezultatų išviešinimu, debitorinių skolų išieškojimo vykdymu, įmonės turto realizavimu, kreditorių reikalavimų tvirtinimu ir tenkinimu, likvidavimo termino pratęsimu ir pan.), pažeidimai turėjo įtakos visam bankroto proceso *ne teismo tvarka* skaidriam vykdymui.

Lentelėje pateikiami apibendrinti rezultatai apie nustatytus pažeidimus.

Didžiausias pažeidimų skaičius nustatytas tikrinant pareigas dėl kreditorių susirinkimų šaukimo (15 pažeidimų), turto realizavimo (13), bankroto proceso išlaidų, apskaitos ir finansinių ataskaitų rinkinių sudarymo (10), likvidavimo dėl bankroto (10) ir bankroto proceso pradžios (9). Detalesnė informacija apie šias pažeidimų grupes pateikiama žemiau.

BANKROTO PROCESO PRADŽIA

Visapusiškų planinių patikrinimų dalyje dėl bankroto proceso pradžios tikrinamos pagrindinės nemokumo

administratoriaus pareigos iki pirmojo kreditorių susirinkimo, t. y. pareigos dėl suinteresuotų asmenų informavimo apie pradėtą bankroto procesą, įskaitant ir neribotos civilinės atsakomybės juridinio

asmens dalyvių informavimą apie jų teisę siūlyti sudaryti taikos sutartį ar inicijuoti restruktūrizavimo procesą; dokumentų ir turto perėmimo bei apsaugos organizavimo, veiksmų ėmimosi, jei dokumentai ir turtas nebuvo laiku perduoti; bankroto proceso ataskaitos pateikimo AVNT patvirtinus kreditorių reikalavimus.

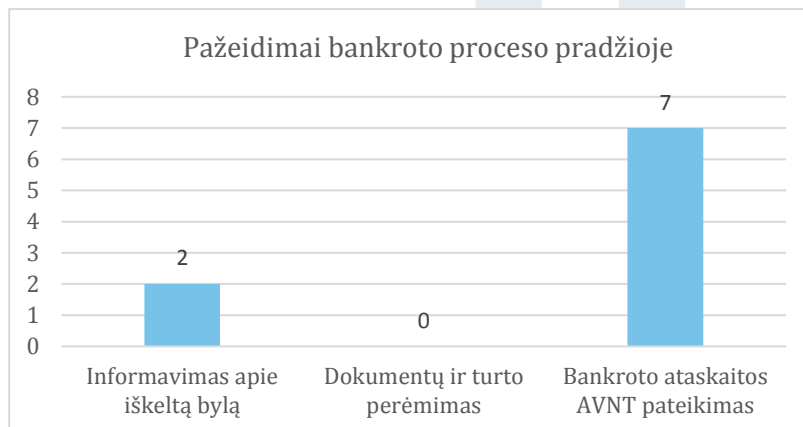
Iš viso nustatyti 9 pažeidimai: 2 pažeidimai dėl informavimo apie iškeltą bankroto bylą ir 7 pažeidimai dėl bankroto ataskaitų AVNT teikimo.

Dėl kreditorių informavimo apie iškeltą bankroto bylą vieno patikrinimo metu nustatyta, kad buvo informuoti ne visi kreditoriai, tikrinti administratoriai nurodė, kad jie neturėjo kreditorių kontaktinių duomenų. Vienu atveju taip pat nustatyta, kad kreditoriai informuoti pavėluotai (terminas praleistas nereikšmingai, 9 dienas). Pažymėtina, kad pagal JANĮ terminas kreditoriams pareikšti savo reikalavimus skaičiuotinas ne nuo pranešimo apie bankroto bylos iškėlimą išsiuntimo (įteikimo) dienos, o nuo teismo nutarties iškelti nemokumo bylą paskelbimo priežiūros institucijos (AVNT) interneto svetainėje dienos. Nepaisant to, administratoriaus pareiga pranešti suinteresuotiems asmenims išsiunčiant nutarties iškelti bankroto bylą kopiją išlieka itin svarbi ir turinti įtakos tolesniam sklandžiam bankroto procesui. Laiku sužinoję apie juridiniam asmeniui pradėtą nemokumo procesą, suinteresuoti asmenys gali laiku priimti reikiamus sprendimus ir dalyvauti bankroto procese. Todėl nemokumo administratoriai, vykdydami šią pareigą, turėtų veikti aktyviai, kas dažnu atveju ir yra atliekama, kadangi planinių patikrinimų metu nustatytų pažeidimų skaičius yra nedidelis.

7-ių patikrinimų metu nustatyti pažeidimai, susiję su bankroto proceso ataskaitos teikimu AVNT patvirtinus kreditorių reikalavimus. Nustatyti pažeidimai pasireiškė minėtos ataskaitos teikimo vėlavimu nuo kelių dienų iki kelių mėnesių. Toks pavėluotas pareigų atlikimas neigiamai veikia informacijos aktualumą, trukdo AVNT darbui.

Administratorius **per 10 kalendorinių dienų** nuo atitinkamos nutarties dėl kreditorinių reikalavimų patvirtinimo įsiteisėjimo dienos (kreditorių susirinkimo sprendimo priėmimo dienos) turi pateikti AVNT Juridinio asmens bankroto ataskaitą pagal patvirtintą formą.

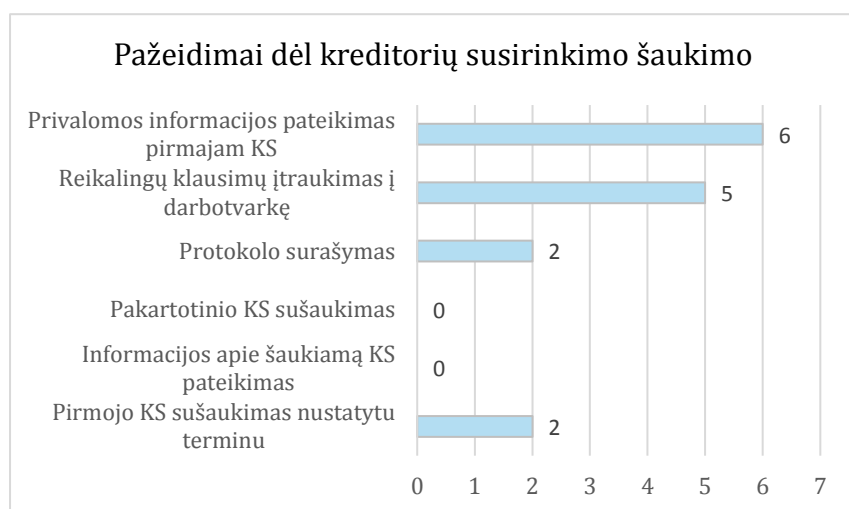
Ataskaita teikiama per AVNIS.

KREDITORIŲ SUSIRINKIMŲ ŠAUKIMAS

Įsigaliojęs JANĮ nustato išsamesnes kreditorių susirinkimo sušaukimo ir sprendimų priėmimo taisykles, sudaro galimybę kreditoriams iš anksto balsuoti raštu elektroninėmis ryšio priemonėmis, jeigu užtikrinamas perduodamos informacijos saugumas ir galima nustatyti kreditoriaus tapatybę, išplėstas asmenų, galinčių dalyvauti kreditorių susirinkime be balsavimo teisės, sąrašas.

Visapusiškų planinių patikrinimų metu tikrinamos nemokumo administratorių pagrindinės pareigos, susijusios su pirmojo kreditorių susirinkimo šaukimu ir organizavimu. Tikrinama, ar pirmasis kreditorių susirinkimas sušaukiamas per nustatytą terminą, ar pranešimas (prie jo pateikiama informacija) apie šaukiamą kreditorių susirinkimą atitinka nustatytus reikalavimus; ar į darbotvarkę įtraukiami bankroto proceso sklandumą užtikrinantys klausimai, pateikiama privaloma informacija bei ar prie protokolo pridedama reikalaujama informacija.

Iš viso nustatyta 15 pažeidimų. Daugiausia pažeidimų nustatyta tikrinant nemokumo administratorių pareigas teikiant privalomą informaciją pirmajam kreditorių susirinkimui (6 pažeidimai), taip pat įtraukiant reikalingus svarstyti klausimus į kreditorių susirinkimo darbotvarkę (6 pažeidimai).

Pirmajam kreditorių susirinkimui teikiama

didelės apimties informacija, tačiau patikrinimų metu nustatyta, kad nemokumo administratoriai nepateikia dalies reikalaujamos nurodyti informacijos arba pateikia neišsamią informaciją. Dėl tam tikrų netikslumų ne visais atvejais buvo konstatuoti pažeidimai, dėl nustatytų trūkumų atkreiptas nemokumo administratorių dėmesys, suteikta metodinė pagalba. Dažniausi pažeidimai (trūkumai) buvo dėl:

- skolininkų sąrašo nurodymo;
- bankroto proceso plano, jo apskritai nenurodant ar apsiribojant lakoniškais keliais sakiniiais neįvardijant reikiamų plano dalių (dažniausiai nenurodant preliminarinių turto realizavimo terminų);
- informacijos apie juridinio asmens prievoles, dėl kurių vykdymo pranešė administratorius kitoms šalims.

Taip pat buvo nustatyta, kad nemokumo administratoriai pirmajam kreditorių susirinkimui nepateikė balanso, sudaryto pagal nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos duomenis, juridinio asmens turto sąrašų; nepateikė ar pateikė neišsamią informaciją apie ilgalaikio turto pirkimus, pardavimus, nurašymus per 3 metų laikotarpį, teismo patvirtintų pradinių bankroto proceso administravimo išlaidų sumos panaudojimą, tikrintinų sandorių skaičių. Atkreiptinas dėmesys, kad pirmajam kreditorių susirinkimui ne tik nenurodomas tikrintinų sandorių skaičius,

bet kreditoriams taip pat nepateikiama informacija apie sandorių patikrinimų rezultatus (nustatyti 3 pažeidimai). Įsiteisėjus teismo nutarčiai iškelti bankroto bylą, nemokumo administratorius ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo dokumentų apie juridinio asmens sandorių sudarymą gavimo dienos patikrina juridinio asmens sandorius, sudarytus per ne trumpesnę kaip 3 metų laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos, ir kreipiasi į teismą JANĮ nustatytais atvejais, taip pat informaciją apie sandorių, sudarytų per ne trumpesnę kaip 3 metų laikotarpį iki bankroto bylos iškėlimo dienos, patikrinimo rezultatus nemokumo administratorius pateikia kreditorių susirinkimui (JANĮ 64 str. 1, 4 d.).

Nustatyti pažeidimai (trūkumai) leidžia daryti išvadą, kad pirmajam kreditorių susirinkimui pateikiama ne visa reikalaujama informacija arba pateikta informacija nėra išsami. Nemokumo administratorius negalėdamas pateikti tam tikros informacijos pirmajam kreditorių susirinkimui privalo paaiškinti, kodėl tokia informacija nepateikiama, o pasikeitus aplinkybėms – ją pateikti. Dokumentų neperdavimas nėra pakankama priežastis neteikti informacijos ir nebandyti jos gauti iš kitų šaltinių, kadangi nuo nemokumo administratoriaus aktyvumo ir pastangų priklauso tiek bankroto proceso operatyvumas bei efektyvumas.

Atkreiptinas dėmesys, kad nemokumo administratorius yra savo srities profesionalas ir būtent jis išmano teisės aktų reikalavimus bei šio proceso specifiką. Todėl būtent jam tenka netiesioginė pareiga užtikrinti bankroto proceso sklandumą bei reikiamų klausimų svarstymą kreditorių susirinkimuose, pavyzdžiui, pateikti svarstyti:

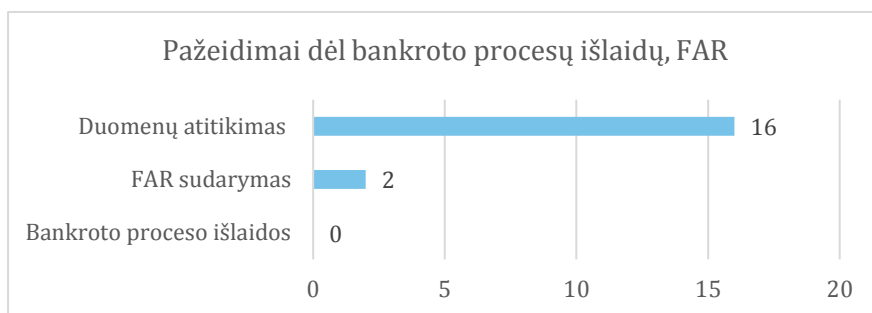
- informacijos apie nemokumo procesą ir juridinio asmens finansinę būklę, taip pat nemokumo proceso administravimo išlaidų pagrindimo dokumentų teikimo kreditoriams tvarkos aprašo projektą (pavyzdiniai tvarkų aprašai skelbiami AVNT svetainėje)
- balsavimo elektroninėmis priemonėmis tvarkos aprašo projektą.

Be to, Administratorius į pirmojo kreditorių susirinkimo darbotvarkę turėtų įtraukti klausimą dėl kreditorių susirinkimo pirmininko išrinkimo, kadangi kreditorių susirinkimo pirmininkas atlieka JANĮ jam pavestas funkcijas. Pažymėtina, kad vieno patikrinimo metu buvo nustatyta, kad pats nemokumo administratorius pateikė kreditorių susirinkimui pirmininko kandidatūrą (jai pritarė kreditorių susirinkimas), kuri neatitinka JANĮ reikalavimų. Tokie nemokumo administratoriaus veiksmai neatitinka jo veiklai bei profesijai keliamų reikalavimų bei vertintini neigiamai, ypačingai kai bankroto procesas vykdomas ne teismo tvarka. Taip pat dėmesys atkreiptinas į balsų skaičiavimą kreditorių susirinkime.

Kreditorių susirinkimo sprendimas laikomas priimtu, jeigu už jį balsavo ***kreditoriai, kurių reikalavimų sumos vertinė išraiška yra didesnė kaip pusė visų kreditorių susirinkime dalyvavusių kreditorių*** bendros teismo patvirtintų reikalavimų sumos, išskyrus šiame įstatyme nustatytus atvejus

JANĮ 51 str. 1 d.

BANKROTO PROCESO IŠLAIDOS IR APSKAITA, FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIŲ SUDARYMAS

Visapusiškų planinių patikrinimų dalyje dėl bankroto proceso išlaidų ir apskaitos tikrinamos nemokumo administratorių pareigos dėl pradinės administravimo išlaidų sąmatos pateikimo teismui tvirtinti, taip pat,

ar tikrinto proceso metu nėra viršyta kreditorių susirinkimo nustatyta administravimo išlaidų sąmata, o jei viršyta, vertinti nemokumo administratoriaus veiksmai tuo klausimu. Dėl šių pareigų vykdymo pažeidimų nustatyta nebuvo. Iš viso nustatyta 18 pažeidimų.

Tikrinant nemokumo administratorių pareigą organizuoti metinių (tarpinių), likvidavimo pradžios ir pabaigos finansinių ataskaitų rinkinių sudarymą nustatyti 2 pažeidimai: vienu atveju nebuvo užtikrintas administruojamo juridinio asmens metinių finansinių ataskaitų rinkinių sudarymas, kitu atveju nebuvo sudarytas likvidavimo pradžios finansinių ataskaitų rinkinys. Lyginant su praėjusiais laikotarpiais, pažeidimų skaičius šiuo klausimu yra ženkliai sumažėjęs: 2020 m. planinių patikrinimų metu pažeidimų apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo klausimais nustatyta 22, 2019 m. – 32.

Atkreiptinas dėmesys, kad ne visi 2021 m. tikrinti nemokumo administratoriai administruojamų juridinių asmenų finansinių ataskaitų rinkinius sudarydavo tokios pat sudėties kaip iki bankroto. Dažniausiai nebūdavo rengiami aiškinamieji raštai arba parengiamas tik balansas. Dėl šių nustatytų trūkumų nemokumo administratoriams suteikta metodinė pagalba.

*Bankroto proceso metu sudaromos finansinės ataskaitos yra **tokios pačios formos**, kaip ir ataskaitos, kurias teisės aktų nustatyta tvarka juridinis asmuo, atsižvelgdamas į veiklos pobūdį ir specifiką, buvo pasirinkęs rengti **iki bankroto proceso pradžios**. Šis principas taikomas viso bankroto proceso metu sudarant ir metines, ir likvidavimo pradžios bei pabaigos finansines ataskaitas.*

*Finansinių ataskaitų **sudėtis nėra keičiama** priklausomai nuo kintančių bankrutuojančios įmonės duomenų. Todėl atkreiptinas Administratoriaus dėmesys į tai, kad Administratorius administruodamas nemokumo procesus turėtų užtikrinti **pilną** finansinių ataskaitų rinkinių sudarymą kaip to reikalauja JANĮ 66 str. 1 d. 18 p. nuostata.*

2021 m. visapusiškų planinių patikrinimų metu tikrinant nemokumo administratorių pareigas šioje dalyje didžiausias pažeidimų skaičius (16 pažeidimų) nustatytas dėl AVNT per AVNIS paskutinėje pateiktoje metų (likvidavimo) bankroto ataskaitoje pateiktų duomenų ir tų pačių metų (likvidavimo pradžios) finansinių ataskaitų rinkinyje pateiktų duomenų, patikrinimo metu gautų duomenų, neatitikties (9 pažeidimai dėl metinių ataskaitų duomenų neatitikties, 7 pažeidimai dėl likvidavimo ataskaitų duomenų neatitikties). Nors Nemokumo administratoriams

skirti nurodymai ištaisyti veiklos trūkumus, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad tokia situacija nėra toleruotina ir duomenys turi būti teikiami teisingi bei nustatytu laiku.

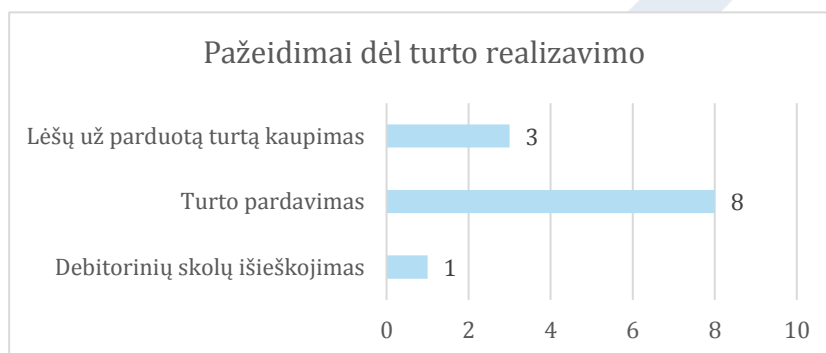
*Už metų ir likvidavimo bankroto ataskaitoje nurodytus duomenis, jų savalaikį teikimą bei teisingumą **atsako nemokumo administratorius.***

Duomenų teikimo taisyklių 16 p.

TURTO REALIZAVIMAS

Juridinio asmens bankroto proceso metu likvidavimo stadijoje viena svarbiausių ir pagrindinių nemokumo administratoriaus pareigų yra juridinio asmens turto realizavimas, todėl administruojamo juridinio asmens turto realizavimo galimybių, procedūrų išmanymas bei tinkamas

nemokumo administratoriaus pareigų vykdymas yra ypatingai svarbūs, kadangi kuo brangiau turtas bus realizuotas, tuo didesne apimtimi bus tenkinami kreditorių reikalavimai.

Visapusiškų planinių patikrinimų metu tikrinamos iš esmės visos nemokumo administratoriaus pareigos, apimančios pagrindines turto realizavimo taisykles:

- juridinio asmens turto realizavimo pradėjimas tik nuo teismo nutarties likviduoti juridinį asmenį dėl bankroto įsiteisėjimo dienos;
- nemokumo administratoriaus aktyvios pastangos dėl debitorinių skolų išieškojimo;
- pradinės turto pardavimo kainos ir siūlomos kainos pagrindimo pateikimas;
- turto pardavimas kreditorių susirinkimo nustatyta tvarka ir tik pritarus kreditorių susirinkimui, išskyrus numatytas išimtis;
- lėšų už realizuotą turtą kaupimas ir atsiskaitymų vykdymas tik per kreditorių sąskaitą;
- neparduoto juridinio asmens turto nurašymas.

Atlikus 2021 m. visapusiškus planinius patikrinimus administruojant juridinių asmenų bankroto procesus, nustatyti iš viso 8 pažeidimai ir visi jie iš esmės yra skirtingi, pavieniai, neleidžiantys daryti išvadų dėl vyraujančių pažeidimų tendencijų nemokumo administratoriams vykdant su turto realizavimu susijusias pareigas. Daugiausia pažeidimų nustatyta trijų patikrinimų metu dėl lėšų už realizuotą turtą kaupimo ir atsiskaitymo vykdymo per kreditorių sąskaitą: dviem atvejais nemokumo administratoriai lėšoms kaupti ir atsiskaitymams naudojo ne kreditorių sąskaitą¹³, o

¹³ Kreditorių sąskaita – juridinio asmens **depozitinė sąskaita**, kurioje kaupiamos lėšos yra skirtos kreditorių reikalavimams tenkinti, bankroto proceso administravimo išlaidoms ir kintamajai atlygio daliai už bankroto proceso administravimo rezultatus nemokumo administratoriui apmokėti.

iki bankroto atidarytas banko sąskaitas, iš jų vykdė atsiskaitymus, tenkino kreditorių reikalavimus; vienu atveju už parduotą turtą nemokumo administratorius priėmė pinigus grynaisiais, dalį jų įnešė į kreditorių sąskaitą, o dalį grynaisiais pinigais dengė administravimo išlaidas. **Primintina, kad atsiskaitymai bankroto proceso metu negali būti vykdomi grynaisiais pinigais.** Detalesnė informacija AVNT parengtose Rekomendacijose dėl atsiskaitymų grynaisiais ir negrynaisiais pinigais organizavimo, jų apskaitos tvarkymo juridinio asmens bankroto procese.¹⁴

Reikšmingi ir labai reikšmingi pažeidimai dėl turto realizavimo iš esmės nustatyti vieno patikrinimo metu, pasireiškę JANĮ nustatytų turto pardavimo procedūrų nesilaikymu, kreditorių susirinkimo nustatytos turto pardavimo tvarkos netiksliu vykdymu (varžytynėse nenurodoma, į kokį subjektą perleidžiama įmonės reikalavimo teisė, turto pardavimo skelbimuose neišlaikomas pasiūlymų rinkimo terminas, turto pardavimo skelbimai pateikiami ne internete, kaip nustatyta kreditorių susirinkime, o vietos laikraštyje), perleista reikalavimo teisės dalis be kreditorių susirinkimo nustatytos tvarkos ir pritarimo (debitorinio reikalavimo teisės dalis pagal vertę turėjo būti pardavinėjama varžytynėse, perleista pirkėjui be kreditorių susirinkimo nustatytos turto pardavimo tvarkos ir kainos, be objektyvaus teisinio pagrindo); parduotino turto kainos nepagrindimu (didelės vertės akcijas be objektyvaus vertės pagrindimo siūlyta parduoti laisvai už ženkliai mažesnę nei vertę pradinę kainą mažinant nustatyta tvarka); skolų išieškojimo veiksų trūkumu (dėl skolų išieškojimo neišsiųsti net raginimai, nesimta atitinkamų veiksų atsižvelgiant į faktines aplinkybes ir informacijos prieinamumą) ir pan.

Nemokumo administratorius siūlo kreditorių susirinkimui pradinę turto pardavimo kainą, kartu pateikdamas siūlomą turto pardavimo kainos pagrindimą.

JANĮ 86 str. 3 d.

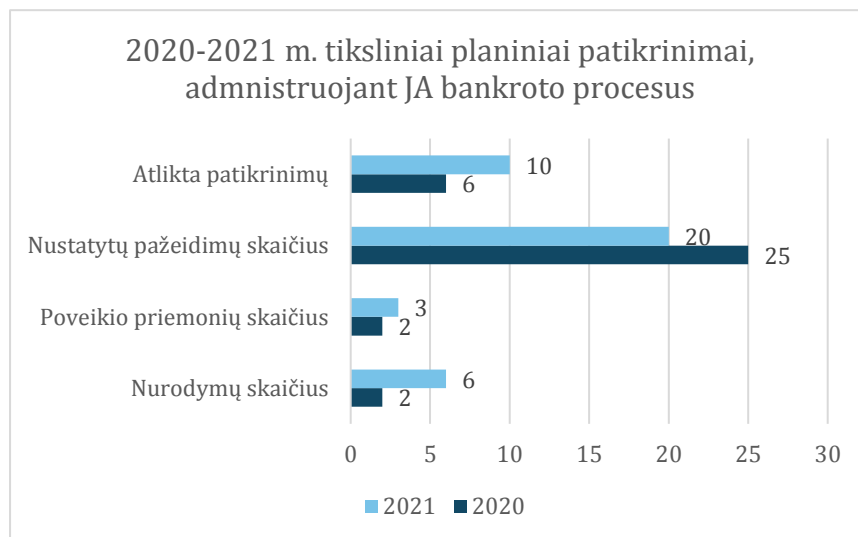
Juridinio asmens turtas parduodamas vadovaujantis šiais principais:

- 1) rinkos kainos principu, reiškiančiu, kad turto pardavimo kaina turi būti nustatoma pagal analogiško turto pardavimo rinkoje kainas;*
- 2) didžiausios kainos principu, reiškiančiu, kad turtą turi būti siekiama parduoti už didžiausią galimą kainą;*
- 3) turto apyvartos greičio principu, reiškiančiu, kad turtas turi būti parduodamas taip, kad būtų užtikrintas kuo greitesnis jo grąžinimas į apyvartą ir vertės išsaugojimas.*

JANĮ 85 str.

¹⁴[https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/Rekomendacijos%20d%C4%97I%20atsiskaitym%C5%B3%20I%20bankroto%20procesu%20\(1\).pdf](https://avnt.lrv.lt/uploads/avnt/documents/files/Rekomendacijos%20d%C4%97I%20atsiskaitym%C5%B3%20I%20bankroto%20procesu%20(1).pdf)

TIKSLINIAI PLANINIAI PATIKRINIMAI ADMINISTRUOJANT JURIDINIŲ ASMENŲ BANKROTO PROCESUS

Bankroto procesų efektyvumą lemia vienas iš pagrindinių veiksnių, t. y. bankroto procesų trukmė. **2021 m. tikslinių planinių patikrinimų metu administruojant juridinių asmenų bankroto procesus** tikrintos pareigos dalyje dėl likvidavimo ir jo trukmės. Tokie tiksliniai patikrinimai atlikti pirmą kartą atsižvelgiant į tai, kad naujasis

reglamentavimas sutrumpino likvidavimo procedūros trukmę iki 1 metų. Ankstesniais metais tikslinių planinių patikrinimų metu tikrintos administratorių pareigos, susijusios su turto realizavimu.

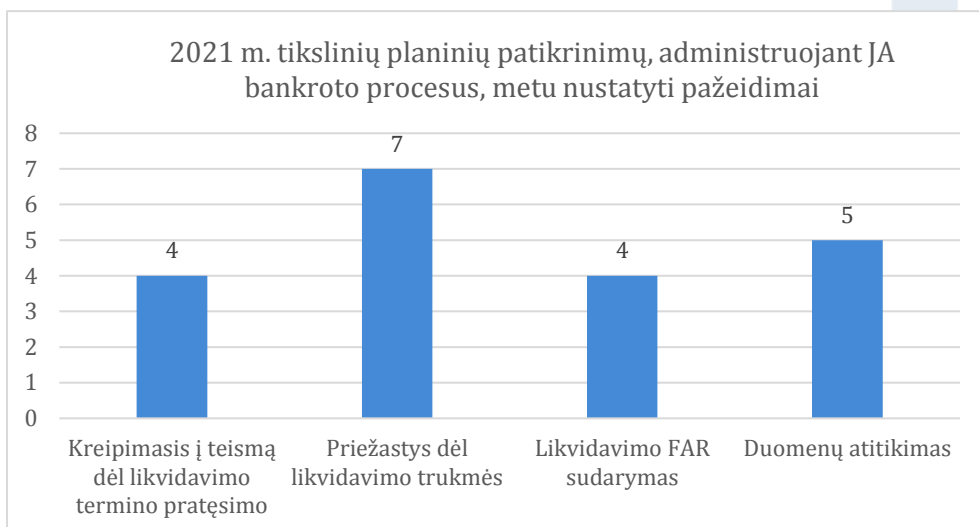
2021 m. tikslinių patikrinimų metu tikrinti **3 administratoriaus administruojami juridinių asmenų bankroto procesai**, kurių likvidavimas tęsiasi ilgiau nei dvejus metus, jei tokių nebuvo – trys ilgiausios trukmės procesai (jei administratorius tiek neadministravo, atitinkamai tikrintas mažesnis procesų skaičius). Iš viso atlikta **10 patikrinimų**, iš kurių 2 nutraukti, bei patikrinta **17 procesų**, iš kurių 15 procesų buvo vykdomi ilgiau nei 2 metus (2020 m. atlikti 6 patikrinimai, kurių metu patikrinta 18 juridinių asmenų bankroto procesų).

*Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2020-01-01 įsigaliojusiamė JANĮ nustatytas trumpesnis likvidavimo terminas - juridinio asmens likvidavimas dėl bankroto **negali trukti ilgiau kaip vienus metus** nuo teismo nutarties likviduoti juridinį asmenį dėl bankroto įsiteisėjimo dienos.*

JANĮ 84 str. 3 d.

2021 m. atlikus 10 tikslinių planinių patikrinimų:

- ❖ 2 patikrinimai baigti juos nutraukus;
- ❖ 3 patikrinimų metu pažeidimų nenustatyta;
- ❖ 5 patikrinimų metu nustatyta 20 pažeidimų (2020 m. – 25), už kuriuos skirta:
 - 6 nurodymai (5 nurodymai ištaisyti veiklos trūkumus ir 1 nurodymas papildomai kelti kvalifikaciją nustatytą valandų skaičių) (2020 m. skirti 2 nurodymai);
 - 3 poveikio priemonės - *įspėjimai* (2020 m. – 3 poveikio priemonės).

Didžioji dalis 2021 m. tikslinių planinių patikrinimų metu nustatytų pažeidimų nebuvo labai reikšmingi. 2021 m. daugiausia pažeidimų nustatyta tikrinant, ar likvidavimo trukmę lėmė objektyvios priežastys (tokių

pažeidimų nustatyta 7), t. y. šių patikrinimų metu nustatyta, kad bankroto proceso (likvidavimo procedūros) trukmę iš esmės lėmė administratoriaus netinkamas veikimas (neveikimas). Tokių pažeidimų nustatyta 47 proc. tikrintų procesų.

Išskirtinis atvejis, kai vieno patikrinimo metu nustatyta, kad teismas, spręsdamas klausimą dėl likvidavimo terminų pratęsimo, administratoriui nurodė, kad pastarojo nurodytos šių terminų pratęsimo priežastys nėra pagrįstos ir likvidavimo procedūros turi būti užbaigiamos. Nepaisant to, įsiteisėjus teismo nutartims, kuriomis atsisakyta pratęsti likvidavimo terminus, administratorius **be teismo leidimo** toliau vykdė šių įmonių likvidavimo procedūras, inicijavo teisinius ginčus prieš vadovus. Atlikus patikrinimą pastebėtas tendencingas administratoriaus elgesys, kai tiek kreditorių susirinkimui, tiek teismui teikiant prašymus dėl likvidavimo terminų pratęsimo yra nurodomos priežastys, t. y. vykstantys teisminiai ginčai, kuriuose administruojamos įmonės net nėra proceso dalyvės, nepateikiami jokie pagrįsti argumentai dėl likvidavimo procedūros tęsimo bei esant įsiteisėjusioms nutartimis pakartotinai šaukiami kreditorių susirinkimai bei kreipiamasi į teismą tais pačiais klausimais. Patikrinimo metu nustatčius šiuos pažeidimus, nemokumo administratorius kreipėsi į teismą dėl tikrintų įmonių bankroto procesų užbaigimo ir bankroto bylos buvo baigtos.

Kito patikrinimo metu taip pat nustatytas nemokumo administratoriaus nepagrįstas neveikimas visų 3 tikrintų procesų metu, kadangi nebuvo laiku užtikrintas turto pardavimas, operatyvesnis debitorinių reikalavimų realizavimo ir kitų klausimų sprendimas, reikalingas įmonių likvidavimo procedūroms užbaigti.

Visgi, didžioji dalis tikrintų procesų, kurių trukmė ilgesnė nei 2 metai, (53 proc.) likvidavimo trukmei įtakos turėjo objektyvios priežastys:

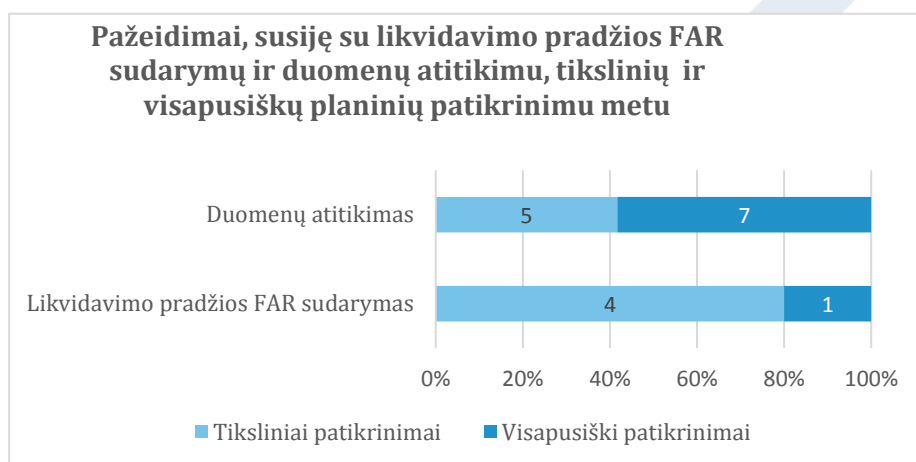
- ❖ teisminiai ginčai (priteistų žalų realizavimo klausimai);
- ❖ nerealizuotas turtas.

Atliktų planinių patikrinimų metu taip pat nustatyti 4 pažeidimai, kai likvidavimo procedūros buvo tęsiamos po likvidavimo termino suėjimo neatliekant reikiamų veiksmų dėl šio termino pratęsimo. Šie pažeidimai laikytini reikšmingais, kadangi, nors yra pažeistas procedūrinio (procesinio) pobūdžio reikalavimas, tačiau šio reikalavimo laikymusi užtikrinamas bankroto

proceso tęsimu legitimumas (teisėtumas) ir suinteresuoti asmenys oficialiai informuojami apie bankroto proceso eigos perspektyvas ir momentą, kai turi būti nuspręsta dėl bankroto proceso pabaigos ir likusio nerealizuoto turto nurašymo ar šio proceso tęsimu.

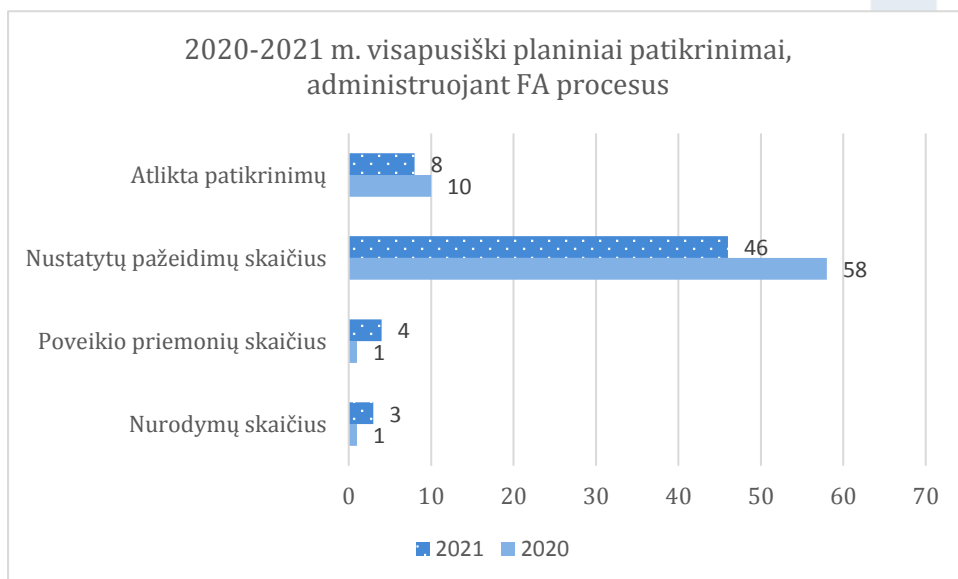
Tikslinių planinių patikrinimų metu taip pat nustatyti 4 pažeidimai dėl nesudarytų likvidavimo pradžios finansinių ataskaitų bei 5 pažeidimai AVNT likvidavimo bankroto proceso ataskaitose pateikiant netikslius duomenis.

Kaip matyti iš pateiktų duomenų, tiek visapusiškų, tiek tikslinių planinių patikrinimų metu nustatytas pažeidimų skaičius dėl duomenų neatitikties kelia susirūpinimą ir reikalauja dar kartą atkreipti administratorių dėmesį, kad tiek AVNT, tiek kitiems proceso dalyviams teikiama informacija turi būti tiksli ir teisinga.

VISAPUSIŠKI PLANINIAI PATIKRINIMAI ADMINISTRUOJANT FIZINIŲ ASMENŲ BANKROTO PROCESUS

2021 M. STATISTIKA APIE FIZINIŲ ASMENŲ BANKROTO PROCESUS				
Procesų pradėta	Procesų baigta (be nutrauktų)	Turto vertė baigtų procesų pradžioje	Kreditorių reikalavimų tenkinimo procentas (baigtų procesų)	Vidutinė baigtų procesų trukmė
285	485	27,4 tūkst. Eur	3,9 proc.	4,0 m.

2021 m. atlikti 8 visapusiški planiniai patikrinimai administruojant fizinių asmenų bankroto procesus (2020 m. – 10). 2021 m. planiniai visapusiški patikrinimai administruojant fizinių asmenų bankroto procesus kartą atlikti pagal

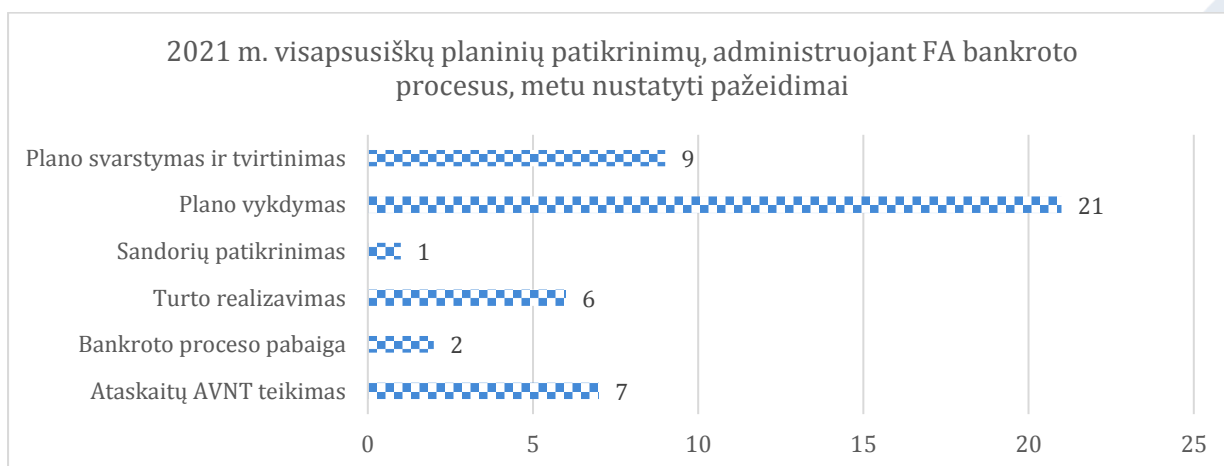
naujai patvirtintus kontrolinius klausimynus, todėl nežymiai skiriasi tikrintų pareigų apimtis lyginant su ankstesniais metais. Šių patikrinimų metu tikrinta **po 1 administratoriaus administruojamą procesą.**

2021 m. visapusiškų planinių patikrinimų metu nustatyti 46 pažeidimai (2020 m. – 58), už kuriuos skirta:

- 3 nurodymai (2020 m. skirtas 1 nurodymas): ištaisyti veiklos trūkumus;
- 4 poveikio priemonės (2020 m. – 1 poveikio priemonė): įspėjimai.

Visų atliktų patikrinimų metu buvo nustatyta pažeidimų, didžiausias pažeidimų skaičius vieno patikrinimo metu – 13.

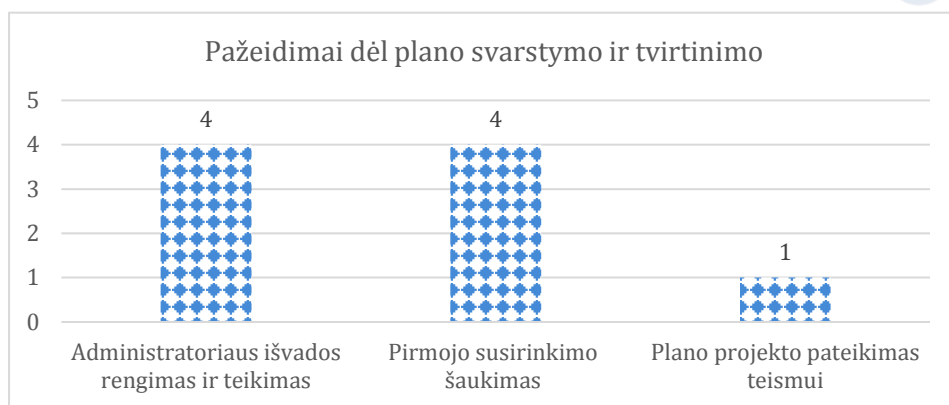
Lentelėje pateikiami apibendrinti rezultatai apie nustatytus pažeidimus.

Didžiausias pažeidimų skaičius nustatytas tikrinant pareigas dėl plano vykdymo (21 pažeidimas), plano svarstymo ir tvirtinimo (9). Detalesnė informacija apie šias pažeidimų grupes pateikiama žemiau.

Pažeidimai dėl ataskaitų AVNT teikimo (7) pasireiškė vėlavimu jas pateikti, taip pat vienu atveju nustatyta duomenų neatitiktis tarp ataskaitoje nurodytų ir patikrinimo metu gautų duomenų. Pažeidimai dėl turto realizavimo (6) nebuvo reikšmingi. Vienuatveju nustatyta, kad turtas buvo pradėtas pardavinėti anksčiau nei buvo priimtas teismo sprendimas, kadangi su bankrutuojančiu fiziniu asmeniu kartu gyveno ir nepilnamečiai vaikai; vienuatveju apie turto pardavimą iš varžytynių nepranešta hipotekos kreditoriui, dviem atvejais pavėluotai atsiskaityta su įkaito turėtoju (hipotekos kreditoriumi) (terminai praleisti iki 15 dienų); dviem atvejais nustatyti pažeidimai dėl turto pardavimo procedūrų nesilaikymo pagal kreditorių susirinkimo nustatytas tvarkas.

PLANO SVARSTYMAS IR TVIRTINIMAS

Visapusiškų planinių patikrinimų dalyje dėl plano svarstymo ir tvirtinimo buvo nustatyti 4 pažeidimai dėl administratoriaus išvados dėl plano projekto įgyvendinimo

galimybių (toliau – išvada): 1 pažeidimas dėl išvados nepateikimo administruojamam fiziniam asmeniui, 1 pažeidimas dėl išvados turinio neatitikties nustatytiems reikalavimams, 2 pažeidimai dėl pavėluoto išvados kreditoriams pateikimo.

Išvadoje turi būti nurodyta:

- ar fizinio asmens turimas turtas ir profesinė kvalifikacija, individualios ar ūkininko veiklos vykdymas (kai tokių veiklų numatoma vykdyti) ir kitos plano įgyvendinimui reikšmingos faktinės aplinkybės **leidžia tikėtis** plano projekte **numatytų lėšų, kad būtų įvykdyti plano projekte numatyti mokėjimai;**
- ar fizinis asmuo **numato panaudoti visas galimybes gauti lėšų** kreditorių reikalavimams patenkinti ir administravimo išlaidoms apmokėti, taip pat visos kitos aplinkybės, kurias, administratoriaus vertinimu, tikslinga nurodyti.

Išvadoje administratorius privalo įvertinti administravimo išlaidų sumos pagrindimą.

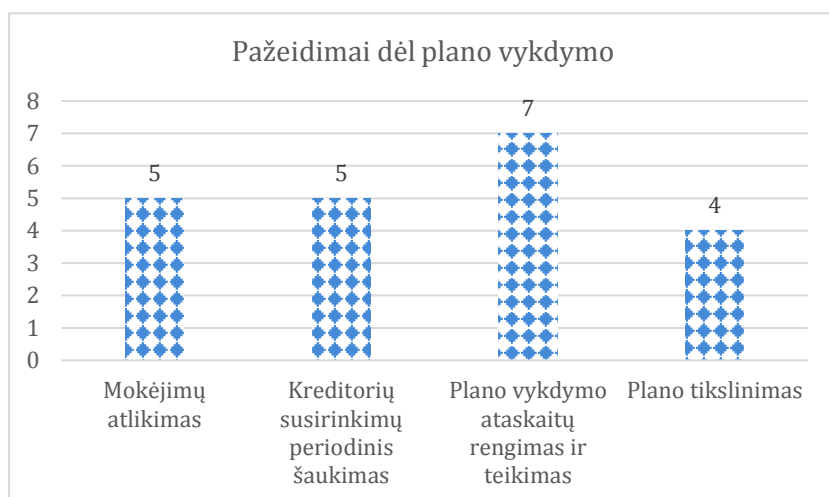
FABĮ 8 str. 2 d. 1 p.

Atkreiptinas dėmesys, kad nors pareiga rengti plano projektą numatyta pačiam bankrutuojančiam fiziniam asmeniui, tačiau nemokumo administratorius turi teisę suteikti

pagalbą fiziniam asmeniui rengiant plano projektą ar jo pakeitimo projektus. Kokios apimties pagalba teikiama fiziniam asmeniui rengiant plano projektą, detalizuota nėra, tad gali būti suprantama ir labai plačiai. Vertinant administratorių išvadas pasigendama objektyvumo bei išsamumo, išvadų rengimas daugiau primena formalų reikalavimų vykdymą, o ne realų vertinimą. Nemokumo administratoriai privalo laikytis FABĮ nustatytų reikalavimų bei savo pagalba, vertinimu prisidėti prie fizinių asmenų mokumo atkūrimo bei kreditorių teisių užtikrinimo.

Visapusiškų planinių patikrinimų metu taip pat nustatyti 4 pažeidimai dėl kreditorių susirinkimo šaukimo dėl plano tvirtinimo: vienu atveju administratorius pavėluotai sušaukė kreditorių susirinkimą, trimis atvejais nemokumo administratorius neužtikrino, kad per pirmąjį kreditorių susirinkimą būtų svarstomas klausimas dėl administravimo išlaidų sąmatos patvirtinimo. Šioje vietoje dėmesys atkreiptinas į tai, kad ne retu atveju kreditoriai atsisako pritarti fizinio asmens mokumo atkūrimo planui vien dėl jame nurodyto administravimo išlaidų dydžio, kadangi atskiras klausimas svarstymui nėra pateikiamas. Todėl siekiant išvengti ginčų dėl administravimo išlaidų sąmatos dydžio, šis klausimas turėtų būti svarstomas atskirai.

PLANO VYKDYMAS

FABĮ 8 straipsnio 12 dalis nustato, kad už teismo patvirtinto mokumo atkūrimo plano įgyvendinimą atsako fizinis asmuo *ir administratorius pagal savo kompetenciją*. Tai reiškia, kad bankrutuojantis asmuo atsakingas už plano vykdymą ir privalo vykdyti šiuo planu priimtus įsipareigojimus. Plane nustatytų įsipareigojimų nevykdymas reiškia, kad bankrutuojantis asmuo

nevykdo FABĮ nustatytų reikalavimų, o jų nevykdymas sudaro savarankišką teisinį pagrindą (įstatyme nustatytą sąlygą) fizinio asmens bankroto bylą nutraukti (FABĮ 10 straipsnio 1 dalies 8 punktas). Administratorius savo ruožtu turi administruoti procesą taip, kad laiku būtų vykdomos reikiamos procedūros, sprendžiami reikiami klausimai.

Dažniausiai nustatomi pažeidimai tikrinant nemokumo administratorių pareigas dėl plano vykdymo yra kreditorių susirinkimų periodinis šaukimas, t. y. *ne rečiau kaip kartą per pusmetį* (5 pažeidimai) ir plano vykdymo ataskaitų rengimas ir teikimas FABĮ nurodytiems asmenims (teismui, kreditorių susirinkimui) nustatytu periodiškumu, t. y. taip pat *ne rečiau kaip kartą per pusę metų* (7 pažeidimai: 4 pažeidimai dėl teikimo periodiškumo ir 3 pažeidimai dėl ataskaitose privalomos informacijos nepateikimo).

Panašus skaičius pažeidimų dėl plano vykdymo eigos ataskaitų nerengimo (neteikimo) nustatytas ir paskutiniaisiais pastaraisiais metais planinių patikrinimų metu: 2020 m. - 7 pažeidimai,

2019 m. – 6 pažeidimai. AVNT dėl šių pažeidimų prevencijos planuoja pateikti metodinę informaciją nemokumo administratoriams.

Įsiteisėjus teismo nutarčiai patvirtinti planą, **kreditorių susirinkimai šaukiami ne rečiau kaip vieną kartą per pusmetį**. Kreditorių susirinkimus **šaukia bankroto administratorius**.

Nuo teismo nutarties patvirtinti planą įsiteisėjimo dienos bankroto administratorius **ne rečiau kaip kartą per pusę metų** teikia teismui, kreditorių susirinkime kreditoriams ir fiziniam asmeniui **plano vykdymo eigos ataskaitą**.

Šioje ataskaitoje nurodoma fizinio asmens per ataskaitinį laikotarpį gautų lėšų suma, informacija, kaip šios lėšos paskirstytos, ir išsami informacija apie tai, kaip vykdomos plane numatytos šio įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos pajamų gavimo ir mokumo atkūrimo priemonės.

FABĮ 12 str. 2 d. 6 p., 25 str. 2 d.

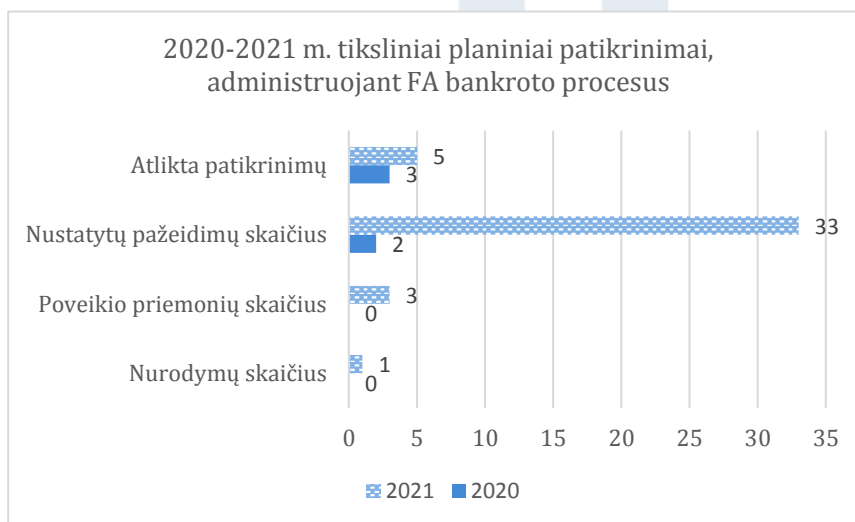
2021 m. netinkamas pareigų, susijusių su plane numatytais mokėjimas atlikimas (jų periodiškumu, sumų dydžio), nustatytas 5 atvejais (2020 – 3). 2021 m. vienu atveju nustatyta, kad, nors FABĮ nenumato termino, per kurį administratorius turi atidaryti bankrutuojančio asmens depozitinę banko sąskaitą, tačiau tikrintas administratorius šią sąskaitą atidarė praėjus 8 mėn. nuo nutarties iškelti asmeniui bankroto bylą įsiteisėjimo dienos ir po 2 mėn. nuo mokumo atkūrimo plano patvirtinimo teisme dienos, kai bankrutuojantis asmuo jau turėjo vykdyti kas mėnesines įmokas į šią sąskaitą. keturių patikrinimų metu nustatyta, kad tikrinti nemokumo administratoriai mokėjimus kreditoriams atliko ne pagal nustatytą periodiškumą ir (ar) ne pagal mokumo atkūrimo plane numatytas sumas (proporcijas).

Nustatyti 3 pažeidimai, kai iš fizinio asmens gautų lėšų nepakako atlikti plane nustatytų mokėjimų, tačiau administratorius dėl šio klausimo sprendimo nesiėmė veiksmų, t. y. nesusaukė kreditorių susirinkimo ir nepasiūlė svarstyti galimybės pateikti fiziniam asmeniui pasiūlymus dėl plano patikslinimo ir (ar) kreiptis į teismą dėl fizinio asmens bankroto bylos nutraukimo. Vieno patikrinimo metu nustatyta, kad fizinio asmens bankroto proceso metu į depozitinę sąskaitą įnešta 6 kartus didesnė suma nei buvo numatyta plane skirti kreditoriams, tačiau klausimo svarstymų dėl siūlymų keisti planą inicijuota nebuvo.

TIKSLINIAI PLANINIAI PATIKRINIMAI ADMINISTRUOJANT FIZINIŲ ASMENŲ BANKROTO PROCESUS

Fizinio asmens bankroto procesas yra baigiamas, kai įgyvendinamas mokumo atkūrimo planas. **2021 m. tikslinių** planinių patikrinimų metu administruojant **fizinių asmenų bankroto** procesus tikrintos pareigos dalyje dėl plano vykdymo (2020 m. tikrintos pareigos dėl turto realizavimo). Šių patikrinimų metu tikrinti **5 administratoriaus administruojami fizinių asmenų bankroto procesai**, kurių plano įgyvendinimas

tęsiasi ilgiau nei dvejus metus, jei tokių būtų mažiau – penki ilgiausiai trunkantys procesai. Plane buvo numatyta atlikti 6 planinius tikslinius patikrinimus administruojant fizinių asmenų bankroto procesus, tačiau 1 patikrinimas nebuvo pradėtas, nes administratorius išbraukus iš Sąrašo iki patikrinimo pradžios. 5 atliktų patikrinimų metu tikrinta **15** procesų.

2021 m. atlikus 5 tikslinius planinius patikrinimus:

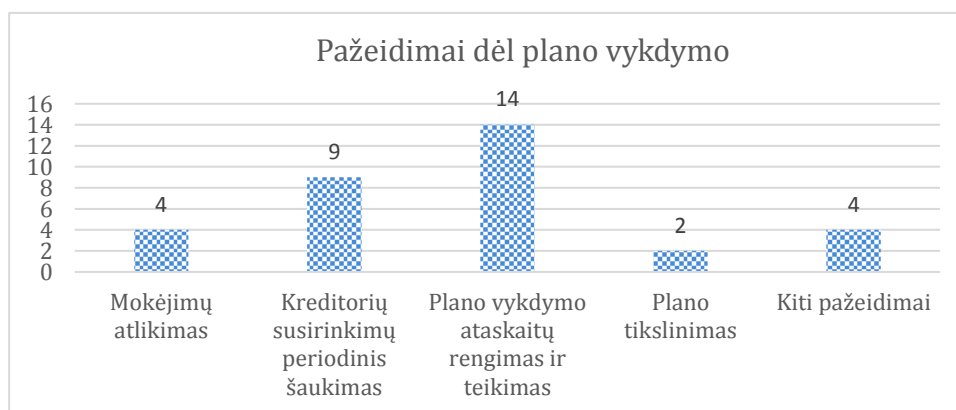
- ❖ 1 patikrinimo metu pažeidimų nenumatyta;
- ❖ 4 patikrinimų metu nustatyti 33 pažeidimai (2020 m. – 2), už kuriuos skirta:
 - 1 nurodymas (papildomai kelti kvalifikaciją nustatytą valandų skaičių) (2020 m. nurodymų nebuvo skirta);
 - 3 poveikio priemonės: 2 įspėjimai ir 1 teisės būti paskirtam naujų fizinių asmenų nemokumo administratoriumi sustabdymas 6 mėn. (2020 m. poveikio priemonių nebuvo skirta).

Griežtesnė poveikio priemonė (teisės būti paskirtam naujų fizinių asmenų nemokumo administratoriumi sustabdymas) skirta planinio tikslinio patikrinimo metu nustačius, kad **administratorius nesant tam objektyvių aplinkybių** (administratorius buvo informuotas apie patikrinimo pradžią bei tikrinimui atrinktus administruojamus fizinių asmenų procesus, tačiau iki AVNT prašomų dokumentų pateikimo termino pabaigos užbaigė fizinių asmenų bankroto procesus, atitinkamai perdavė pastariesiems bankroto bylų dokumentus ir AVNT nurodė, jog galimybės pateikti patikrinimui reikalingą informaciją nėra) **nepateikė AVNT prašytos informacijos ir ją pagrindžiančių dokumentų šiam patikrinimui atlikti administruojant fizinių asmenų bankroto procesus ir tokiais savo veiksmais trukdė AVNT pasiekti planinio administratoriaus veiklos patikrinimo tikslą** – surinkti ir įvertinti informaciją apie administratoriaus veiklą administruojant fizinių asmenų bankroto procesus bei suteikti jam metodinę pagalbą.

Nemokumo administratoriams primintinos jų teisės ir pareigos patikrinimų metu¹⁵:

Tikrinamo administratoriaus pareigos patikrinimo metu	Tikrinamo administratoriaus teisės patikrinimo metu
<ul style="list-style-type: none"> ➤ sudaryti galimybes atlikti patikrinimus; ➤ vykdyti tikrintojų (-ų) teisėtus reikalavimus ir netrukdyti jam (jiems) įgyvendinti įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktų teisių; ➤ atsakyti į pateiktus klausimus tikrintojų prašoma forma (žodžiu, raštu); ➤ pateikti dokumentų kopijas, nuorašus, kitą reikalingą informaciją, leisti susipažinti su visais duomenimis ir dokumentais, kurių reikia patikrinimui atlikti, objektais, susijusiais su patikrinimu, išskyrus įstatymų ar kitų teisės aktų numatytus apribojimus. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gauti informaciją apie patikrinimo arba skundo (prašymo) nagrinėjimo dalyką ir pagrindą; ➤ savo iniciatyva patikrinimo metu pateikti papildomus paaiškinimus, susijusius su patikrinimo atlikimu arba skundo (prašymo) nagrinėjimu; ➤ įstatymų nustatyta tvarka apskųsti AVNT veiksmus ar neveikimą; ➤ susipažinti su patikrinimo atlikimo ir prašymo (skundo) nagrinėjimo medžiaga, išskyrus valstybės, tarnybos, profesinę, komercinę ar kitą įstatymų saugomą paslaptį sudarančią informaciją; ➤ siūlyti atlikti patikrinimą atvyksant į vietą.

Daugiausia pažeidimų tikslinių planinių patikrinimų metu, kaip ir visapusiškų patikrinimų metu, nustatyta dėl pareigų šaukti periodinius kreditorių susirinkimus (9 pažeidimai) ir periodiškai teikti plano vykdymo eigos ataskaitas nurodant privalomą informaciją (14 pažeidimų).

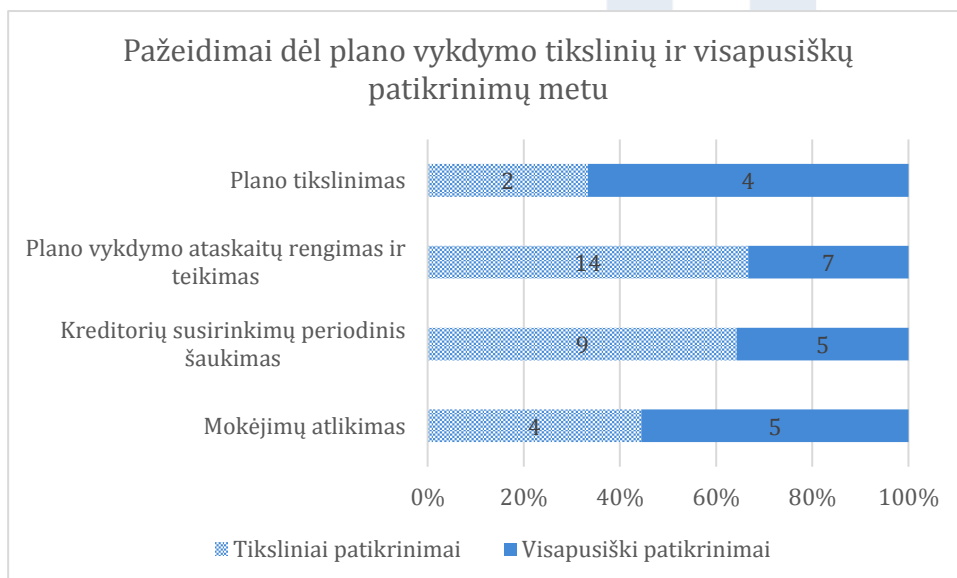

Taip pat tikslinių planinių patikrinimų metu nustatyti 4 pažeidimai dėl mokėjimų pagal planą atlikimo. Šie pažeidimai pasireiškė tuo, kad mokėjimai buvo atliekami ne pagal nustatytą periodiškumą ir nesilaikant nustatyto proporcingumo. Tikrintiems administratoriams pateikta rekomendacijų.

¹⁵ Patikrinimų taisyklių 60-61 p.

Vieno patikrinimo metu nustatyti pažeidimai dėl neinformavimo AVNT apie procesų pabaigą (patikrinimui atrinkti tikrinti procesai buvo jau užbaigti, tačiau nebuvo apie tai pranešta).

Šioje lentelėje pateikiami duomenys apie pažeidimus, nustatytus tikrinant nemokumo administratorių pareigas dėl plano vykdymo tikslinių ir visapusiškų patikrinimų metu. Kaip matyti iš šių duomenų, pažeidimų skaičius ir tendencijos panašios abiejų

tikrinimų metu. Kaip minėta, AVNT planinių patikrinimų metu surinkusi informaciją apie šių pareigų netinkamą vykdymą (nevykdymą), planuoja parengti rekomendacijas.

PLANINIAI PATIKRINIMAI, ADMINISTRUOJANT JURIDINIŲ ASMENŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO PROCESUS

2021 M. STATISTIKA APIE JURIDINIŲ ASMENŲ RESTRUKTŪRIZAVIMO PROCESUS				
Procesų pradėta	Procesų baigta (be nutrauktų)	Turto vertė baigtų procesų pradžioje	Kreditorių reikalavimų tenkinimo procentas (baigtų procesų)	Vidutinė baigtų procesų trukmė
9	5	1623,9 tūkst. Eur	34,6 proc.	4,3 m.

Juridinio asmens restruktūrizavimo esmė apibrėžta JANĮ 2 straipsnio 10 dalyje¹⁶, tačiau juridinio asmens restruktūrizavimas reiškia formalų jo ir kreditorių daugumos susitarimą *realiai* pertvarkyti juridinio asmens veiklą, įveikti iškilusius finansinius sunkumus, išsaugoti gyvybingumą ir išvengti juridinio asmens likvidavimo dėl bankroto. Šis susitarimas įforminamas plane apibrėžtam laikotarpiui nustatant restruktūrizavimo procese dalyvaujančių subjektų teisių ir pareigų visumą. Pažymėtina, kad planas – tai pagrindinis dokumentas, nustatantis restruktūrizuojamo juridinio asmens tikslus ir patį procesą, kurio įgyvendinimas laiku ypač svarbus juridinio asmens mokumui ir gyvybingumui atkurti, skirtas nustatyti restruktūrizavimo procese dalyvaujančių subjektų tarpusavio susitarimą ar įstatymu nustatytų teisių ir pareigų visumą sudarant, tvirtinant ir vykdant planą.

Pradedant pasirengimą restruktūrizavimo procesui svarbu juridinio asmens valdymo organams ir dalyviams atsikratyti psichologinės baimės (pavyzdžiui, kad verslo nesėkmė yra asmeninė nesėkmė), kadangi tokie įsitikinimai gali stabdyti reikiamų sprendimų inicijavimą laiku ar apskritai reikšmingų juridiniam asmeniui sprendimų priėmimą bei įgyvendinimą.

Pagal 2021 m. patikrinimų planą buvo numatyta atlikti **1 visapusišką patikrinimą** ir **1 tikslinį patikrinimą** administruojant juridinių asmenų restruktūrizavimo procesus. Pastarąjį patikrinimą atlikti numatyta pirmą kartą. Visapusiškas planinis patikrinimas nebuvo pradėtas, kadangi patikrinimo pradžioje administratorius nebeadministravo juridinių asmenų restruktūrizavimo procesų.

2021 m. **tikslinio** planinio patikrinimo administruojant juridinių asmenų **restruktūrizavimo** procesus tikrintos nemokumo administratoriaus pareigos dėl plano vykdymo. Tikrinimo metu iš esmės nustatytas 1 pažeidimas dėl nemokumo administratoriaus pareigos rengti plano vykdymo ataskaitas už kiekvieną įmonės finansinių metų ketvirtį, nes tikrinto proceso metu tokios ataskaitos rengiamos nebuvo.

Paskirtas nemokumo administratorius restruktūrizavimo proceso metu rengia restruktūrizavimo plano vykdymo ataskaitą ne rečiau kaip už kiekvieną juridinio asmens finansinių metų ketvirtį priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

JANĮ 103 str. 1 d. 9 p.

¹⁶ **Juridinio asmens restruktūrizavimo procesas** (toliau – restruktūrizavimo procesas) – visuma šio įstatymo nustatytų procedūrų, kuriomis siekiama įveikti juridinio asmens finansinius sunkumus, išsaugoti jo gyvybingumą ir išvengti bankroto, gaunant kreditorių pagalbą finansiniams sunkumams įveikti, taikant ekonomines, technines, organizacines ir kitas priemones.

Reikalavimai restruktūrizavimo plano vykdymo ataskaitai numatyti AVNT direktoriaus 2020-01-10 įsakymu Nr. V4-6 „Dėl juridinio asmens restruktūrizavimo plano vykdymo ataskaitos tvirtinimo“.

Atkreiptinas dėmesys, kad AVNT atnaujino Juridinio asmens restruktūrizavimo plano rengimo metodines rekomendacijas kartu su pavyzdine restruktūrizavimo plano forma pagal nuo 2021-07-15 įsigaliojusius JANĮ pakeitimus.¹⁷

NEPLANINIAI PATIKRINIMAI

Neplaninio administratoriaus veiklos patikrinimo tikslas – įvertinti faktus ar aplinkybes, AVNT veiksmus pirmiausiai nukreipiant didžiausios rizikos atvejams šalinti, užkertant kelią naujiems teisės aktų pažeidimams atsirasti, suteikiant administratoriui metodinę pagalbą.

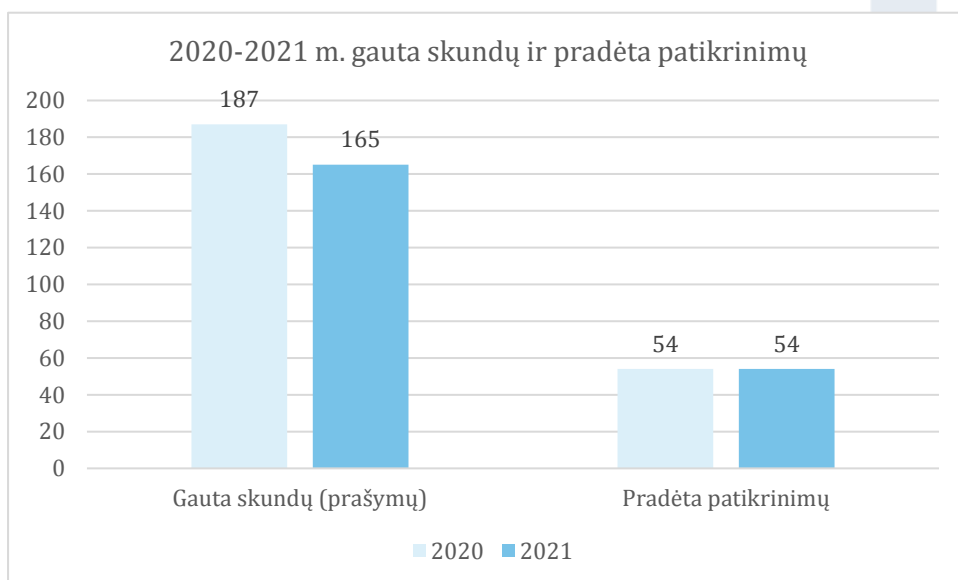
Neplaninių patikrinimų pradėjimo pagrindai įtvirtinti Patikrinimų taisyklėse, įsigaliojusiose nuo 2020-07-09, į kurias buvo įtrauktos nuostatos dėl prašymų (skundų) vertinimo atlikimo atsižvelgiant į galimų

pažeidimų reikšmingumo vertinimo kriterijus, rizikos teisės normų saugomoms vertybėms atsiradimo tikimybę, galimos žalos dydį ir (arba) mastą, taip pat numatant, kad neplaninio administratoriaus veiklos patikrinimo tikslas – įvertinti faktus ar aplinkybes AVNT veiksmus pirmiausia nukreipiant *didžiausios rizikos atvejams šalinti*, užkirsti kelią naujiems teisės aktų pažeidimams atsirasti, suteikti administratoriui metodinę pagalbą.

Dažniausiai neplaniniai patikrinimai pradedami gavus asmens pareiškimą ar kitą dokumentą (toliau – skundas) dėl administratoriaus veiklos, gavus informacijos ar kilus kitų pagrįstų įtarimų dėl administratoriaus veiksmų ar neveikimo, kurie gali pažeisti nemokumo procesą reglamentuojančius teisės aktus (Patikrinimų taisyklių 30.2 p.). AVNT gauta informacija yra įvertinama, tam tikrais atvejais kreipiamasi į administratorių dėl paaiškinimų, dokumentų pateikimo ir priimamas atitinkamas sprendimas dėl neplaninio administratoriaus veiklos patikrinimo pradėjimo (nepradėjimo), kitų priežiūros priemonių taikymo. Atkreiptinas dėmesys, kad skundą pateikusio asmens santykis su atitinkamu nemokumo procesu neturi teisinės reikšmės sprendimui dėl administratoriaus neplaninio patikrinimo pradėjimo (nepradėjimo), kitų priežiūros priemonių taikymo.

2021 m. iš viso gauta 165 asmenų skundai (prašymai) (toliau – skundai) dėl administratorių veiklos. Pagal ataskaitiniu laikotarpiu gautus ir išnagrinėtus skundus pradėta 50 naujų neplaninių patikrinimų. Iš viso per 2021 m. pradėti 54 neplaniniai veiklos patikrinimai, iš kurių 4 patikrinimai pradėti pagal 2020 m. gautus skundus. Atitinkamai per 2020 m. gauti 187 skundai, pradėti 54 nauji neplaniniai patikrinimai (žr. grafiką).

¹⁷ <https://avntr.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/nemokumas-1/nemokumo-administratoriu-prieziura/metodine-informacija-1/informacija-nemokumo-proceduras-reguliuojanciu-teises-aktu-taikymo-klausimais>

Nagrinėjant skundus taip pat pastebima tendencija, kad dalyje skundų keliami daugiau klausimų, susijusių su nemokumo administratorių veikla (neapsiribojama viena konkrečia problema), tas pats pareiškėjas pateikia ne vieną skundą, skundai teikiami

periodiškai iš esmės skundžiant kiekvieną administratoriaus veiksmą, skunduose nurodomi klausimai apima ne tik vieno kreditoriaus teises ir teisėtus interesus, bet visų kreditorių, dėl to didėja atliekamų neplaninių patikrinimų apimtys ir trukmė.

NEPLANINIŲ PATIKRINIMŲ APŽVALGA IR REZULTATAI

2020-2021 m. atlikta mažiausiai neplaninių patikrinimų per pastaruosius penkerius metus. 2021 m., lyginant su 2016 m., neplaninių patikrinimų skaičius sumažėjo daugiau nei 4 kartus. Sumažėjusį patikrinimų skaičių lėmė pasikeitęs reglamentavimas (skundų vertinimas AVNT veiksmus pirmiausia nukreipiant didžiausios rizikos atvejams šalinti, dėl ko taip dažnai neplaninis patikrinimas nepradedamas, kitų priežiūros priemonių taikymas) bei AVNT vidinių funkcijų perskirstymas tarp skyrių atskiriant administratorių veiklos administruojant nemokumo procesus tikrinimą nuo administratorių atitikties JANĮ (anksčiau ĮBĮ, ĮRĮ) reikalavimams kontrolės.

	NEPLANINIŲ PATIKRINIMŲ	PATIKRINIMŲ, PER KURIUOS NUSTATYTA PAŽEIDIMŲ	SKIRTA POVEIKIO PRIEMONIŲ	SKIRTA NURODYMŲ
2021	50	43	52	29
2020	72	52	52	28
2019	126	101	115	-
2018	100	78	58	-
2017	92	69	53	-
2016	208	156	54	-

2021 m. iš viso baigta 50 neplaninių patikrinimų, iš jų 6 nutraukti. Šių patikrinimų metu išnagrinėtas 61 skundas, konstatuoti 184 pažeidimai. Neplaninių patikrinimų metu nustatyti 43 (2020 m. – 52) teisės aktų pažeidimai, tai sudaro **98 proc.** baigtų neplaninių patikrinimų,

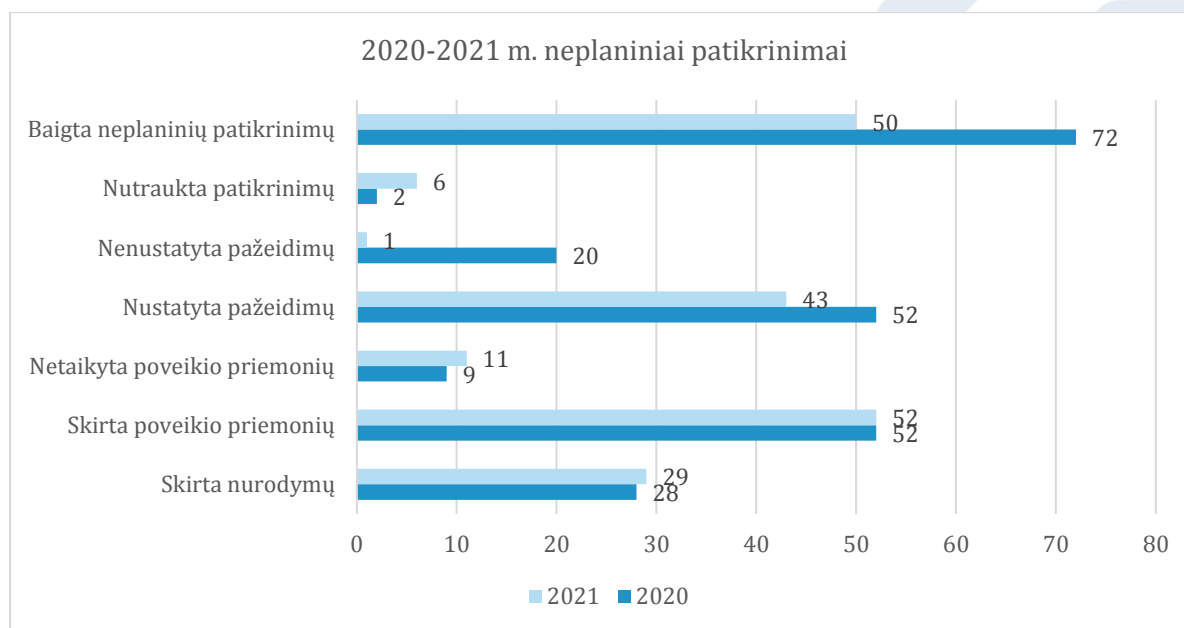
neįskaičiuojant nutrauktų patikrinimų. Tik 1 neplaninio patikrinimo metu pažeidimų nustatyta nebuvo.

2021 m. už teisės aktų pažeidimus, nustatytus atlikus 43 neplaninius patikrinimus, skirta:

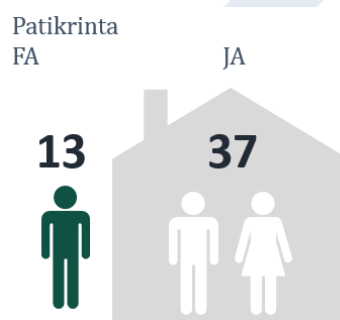
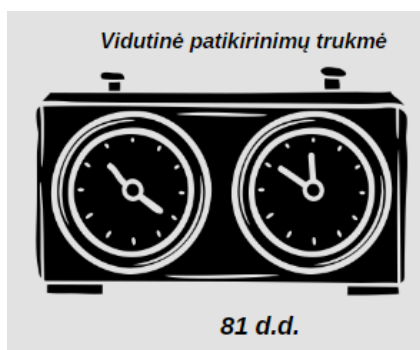
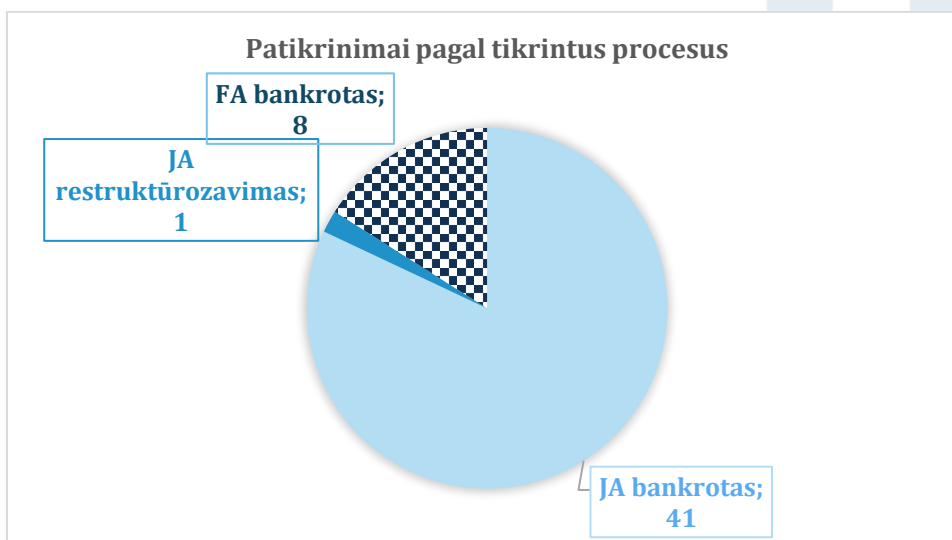
- poveikio priemonių – 52:
 - 37 išpėjimai;
 - 10-čiai nemokumo administratoriams apribota teisė būti paskirtiems nemokumo administratoriais administruoti naujus juridinius asmenis arba fizinių asmenų nemokumo procesus;
 - 5 nemokumo administratoriams panaikinta teisė administruoti nemokumo procesus;
- nurodymų – 29: 16 nurodymų ištaisyti veiklos trūkumus ir 13 nurodymų papildomai kelti kvalifikaciją.

5 patikrinimų metu poveikio priemonių už nustatytus pažeidimus netaikyta, nurodymų neskirta.

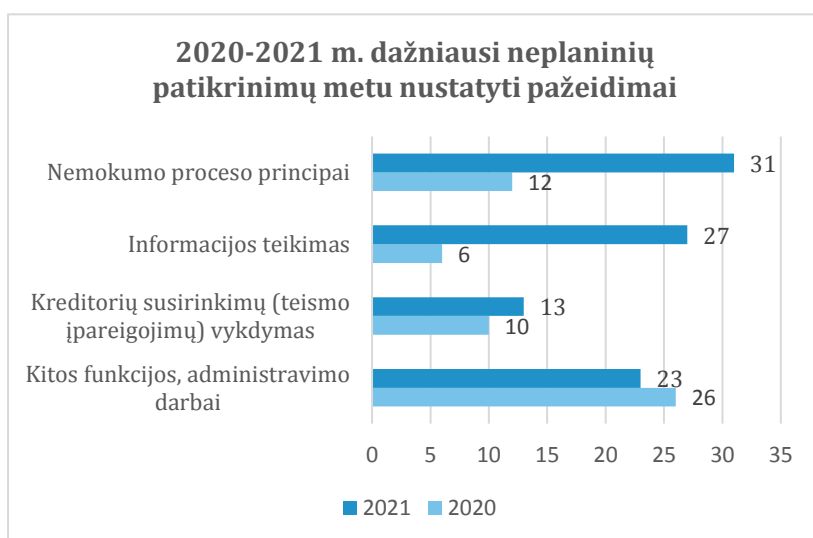
Apibendrinti 2020-2021 m. neplaninių patikrinimų rezultatai pateikiami žemiau esančiame grafike.

Žemiau esančiuose grafikuose (paveikslėliuose) pateikiama informacija apie neplaninių patikrinimų metu tikrintus procesus, jų trukmę, tikrintus nemokumo administratorius.

Apibendrinti neplaninių patikrinimų rezultatus yra sudėtingiau, kadangi kiekvieno neplaninio patikrinimo metu nagrinėjamos konkrečios faktinės aplinkybės, apsiribojama pateikiamų aplinkybių vertinimu. Tačiau dažniausiai nustatytų pažeidimų tendencijos iš esmės išlieka tokios pat kaip ir praėjusiais metais. 2021 m. daugiausia konstatuota nemokumo proceso principų pažeidimų (31 pažeidimas: efektyvumo principo – 8, skaidrumo – 7, teisėjo vadovavimui procesui – 2, profesionalumo – 14). Taip pat nustatyti 27 pažeidimai dėl informacijos teikimo, įskaitant ir informacijos teikimą AVNT, 23

2021 m. daugiausia konstatuota nemokumo proceso principų pažeidimų (31 pažeidimas: efektyvumo principo – 8, skaidrumo – 7, teisėjo vadovavimui procesui – 2, profesionalumo – 14). Taip pat nustatyti 27 pažeidimai dėl informacijos teikimo, įskaitant ir informacijos teikimą AVNT, 23

pažeidimai dėl kitų funkcijų, administravimo darbų atlikimo bei 13 pažeidimų dėl kreditorių susirinkimo sprendimų, teismo įpareigojimų nevykdymo.

Žemiau pateikiama nuasmeninta informacija apie 2021 m. reikšmingiausius neplaninius patikrinimus.

Patikrinimo metu nustatyta, kad ne teismo tvarka administruojamo įmonės bankroto proceso metu administratorius netinkamai disponavo įmonės lėšomis, t. y. iš kreditorių reikalavimams tenkinti skirtų lėšų **teikė paskolas** administratoriaus darbuotojams jų asmeniniams interesams tenkinti. Be to, suteikus paskolą darbuotojo įmonei vienerių metų laikotarpiui, po 17-kos dienų nuo paskolos suteikimo įmonės, kuriai suteikta paskola vienintelio kreditoriaus tikrinamos įmonės sprendimu priėmė nutarimą pradėti bankroto procesą ne teismo tvarka. Paskola buvo gražinta, tačiau nustatyti pažeidimai laikytini labai reikšmingais ir esminiais, kadangi konstatuoti administratoriaus veiksmai pažeidžia kreditorių teises, įmonės interesus, daro neigiamą įtaką įmonės bankroto proceso administravimui bei sukelia abejonių bankroto procedūrų vykdymo skaidrumu.

To paties patikrinimo metu nustatyta, kad Administratorius **įmonės turtą pardavė administratoriaus vadovo atstovaujamai (kontroliuojamai) įmonei.**

Administratoriaus priimti nepagrįsti sprendimai suteikti paskolas administratoriaus darbuotojams ir su jais susijusiems juridiniams asmenims bei parduoti įmonės turtą administratoriaus vadovo kontroliuojam juridiniam asmeniui laikytini neteisėtais, neskaidriais, prieštaraujanciais viešajam interesui ir sudaro pagrindą abejoti administratoriaus nepriklausomumu, nešališkumu bei objektyvumu.

Atlikus patikrinimą nustatyta, kad Administratorius administruojamų asmenų turto pardavimą ir kitus bankroto proceso veiksmus atliko suėjus asmenų patikslintų atskirų mokumo atkūrimo planų įgyvendinimo terminui ir ilgą laiką (8 mėn., 1,5 metų) nepagrįstai neužbaigia bankroto procesų. Tokie Administratoriaus veiksmai yra nesuderinami su FABĮ nuostatomis bei pagrindiniais bankroto proceso principais, pažeidžia tiek pačių fizinių asmenų, tiek kreditorių teisėtus interesus. Šiuo atveju pastebima minėtų netinkamų administratoriaus veiksmų tendencija, kadangi jie pasireiškia administratoriui vykdant ne tik tikrintų asmenų bankroto procesus, tačiau ir Administratoriaus veikloje administruojant kitų fizinių asmenų bankroto procesus bei darant analogiškus pažeidimus. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2021-11-04 nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-316-313/2019 nurodė, kad „<...> **Pabrėžtina, kad visais atvejais, suėjus FABĮ 7 straipsnio 5 dalyje nustatytam plano įgyvendinimo terminui (ir teismui jo nepratęsus), bankroto byla turi būti baigiama arba bankroto procesas nutraukiamas.** <...>“. Administratorius buvo minėtos bylos šalis, tačiau šiuo išaiškinimu nesivadovavo ir toliau vykdo bankroto procedūras, nors tikrintų asmenų mokumo atkūrimo planų įgyvendinimo terminai yra suėję. Taip pat nustatyta, kad tikrintų administruojamų asmenų bankroto proceso metu beveik 3 metus administratorius nesprendė asmenų turto (akcijų) realizavimo.

Pabrėžtina, kad visais atvejais, suėjus FABĮ 7 straipsnio 5 dalyje nustatytam plano įgyvendinimo terminui (ir teismui jo nepratęsus), **bankroto byla turi būti baigiama arba bankroto procesas nutraukiamas.**

2019-11-04 LAT nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-316-313/2019

Minėto patikrinimo metu taip pat buvo nustatyta, kad administratorius disponavo depozitinės sąskaitos lėšomis pažeisdamas mokumo atkūrimo planuose nustatytą tvarką, išsimokėjo didesnę nei šiuose planuose numatyta administravimo išlaidų sumą, planuose nustatytais terminais be teisėto pagrindo neatliko mokėjimų kreditoriams.

Patikrinimo metu nustatyta, kad administratorius, faktiškai paskirdamas savo darbuotoją, atsakinga už įmonės bankroto proceso administravimą, nustatytu terminu (ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo atsakingo darbuotojo keitimo dienos) neinformavo apie tai AVNT (terminas praleistas 6 mėn.), taip pat, leisdamas darbuotojai iki tam tikro termino atlikti įmonės bankroto proceso administravimo veiksmus, neužtikrino, jog darbuotoja, paskirta atsakinga už įmonės bankroto proceso administravimą, pradėtų administruoti įmonės bankroto procesą tik nuo JANĮ 32 str. 1 d. 2 p. nurodytos informacijos paskelbimo priešišios institucijos interneto svetainėje.

Bankroto teisiniai santykiai reglamentuoti mišriu metodu – juos reguliuoja tiek dispozityvios, tiek imperatyvios teisės normos. Visgi administratoriaus įgaliojimai ir funkcijos, taip pat jo paskyrimo tvarka yra imperatyviojo pobūdžio normos, todėl jomis nustatytos pareigos negali būti keičiamos, perduodamos ar kitaip modifikuojamos susitarimų, kuriais faktiškai pakeičiami įstatymu siekiami tikslai, pagrindu. Visus veiksmus, kuriuos JANĮ imperatyviai nurodo, kad turi atlikti administratorius, nesant JANĮ aiškių nurodymų, kad juos galima pavesti atlikti kitiems asmenims, vadovaujantis bendraisiais teisėtumo ir viešosios teisės principais gali atlikti tik administratorius. Ir ne bet kuris administratorius, o nustatyta tvarka konkrečiam bankroto procesui paskirtas administratorius.

Nustatyti pažeidimai truko ilgai (6 mėn.) ir laikytini reikšmingais, kadangi teisingų duomenų ir duomenų laiku apie atsakingo darbuotojo paskyrimą (pakeitimą) konkretaus juridinio asmens bankroto byloje pateikimas AVNT bei leidimas jam atlikti bankroto administratoriaus funkcijas tik nuo tokio duomenų išviešinimo yra svarbios nemokumo administratoriaus juridinio asmens pareigos, skirtos užtikrinti skaidrų ir teisėtą bankroto procesą. **Nemokumo administratoriui juridiniam asmeniui nurodžius AVNT darbuotoją (naują darbuotoją), atsakingą už juridinio asmens bankroto proceso administravimą, tokiam darbuotojui po jo duomenų paskelbimo AVNT interneto svetainėje yra oficialiai suteikiami įgaliojimai veikti nemokumo administratoriaus juridinio asmens vardu, pradedamos taikyti JANĮ įtvirtintos atsakomybės ir kitų reikalavimų** (pvz., asmenims, paskirtiems atsakingais už bankroto proceso administravimą, yra taikomi ir JANĮ 37 str. nustatyti apribojimai (atvejai, kada nemokumo administratorius negali būti paskirtas administruoti konkretaus juridinio asmens bankroto proceso), todėl itin svarbu, kad faktiškai atsakingu asmeniu paskirtas ir bankroto byloje veikiantis asmuo būtų ir nurodytas AVNT) nuostatos, tiesiogiai suinteresuotiems (pvz., kreditoriams) ir kitiems asmenis tampa aiškus asmuo, veikiantis bankroto byloje ir atsakingas už bankroto proceso administravimą. Be to, teisingų duomenų ir duomenų laiku apie atsakingo darbuotojo paskyrimą (pakeitimą) pateikimas AVNT padeda parodyti realius nemokumo administratorių darbo krūvius, kurie yra svarbūs ir nemokumo administratorių atrankoje (darbo krūvis yra vienas iš kriterijų, naudojamų atrenkant nemokumo administratoriaus kandidatūrą Nemokumo administratorių atrankos programa (JANĮ 34 str. 4 d.).

Pabrėžtina, kad JANĮ reglamentuota darbuotojo, atsakingo už konkretaus bankroto proceso administravimą, paskyrimo (keitimo) tvarka nėra savitikslių, **ja siekiama nedelsiant identifikuoti faktiškai veikiančią administratoriaus juridinio asmens vardu fizinį nemokumo administratorių, užtikrinti tinkamą jo teisių ir pareigų prisiėmimą ir teisės aktais nustatytos atsakomybės už jų netinkamą įgyvendinimą taikymą, vienodų sąlygų nemokumo administratoriams sąžiningai vykdyti profesinę veiklą užtikrinimu.** JANĮ

nenumatytos galimybės tarpusavio susitarimais ar įgaliojimais keisti JANĮ imperatyviai nustatytą konkretaus darbuotojo administruoti konkretų bankroto procesą skyrimo (keitimo) tvarką.

Patikrinimo metu buvo nustatyta, kad administratorius neužtikrino skaidrios ir efektyvios gaunamų lėšų kaupimo bei judėjimo kontrolės ir nepateikė duomenų, kad įmonės bankroto proceso metu grynaisiais pinigais gauti 750 Eur būtų buvę įnešti į kreditorių sąskaitą ir šios lėšos būtų išmokėtos administratoriui tinkamai informant atlygio už suteiktas bankroto administravimo paslaugas gavimą (išrašant sąskaitą faktūrą ar pan.). Taip pat nustatyta, kad administratorius įmonės bankroto proceso metu neatliko būtino bankroto proceso darbo ir iki galo nesutvarkė įmonės dokumentų.

Įvertinus Patikrinimo metu nustatytus administratoriaus pažeidimus darytina išvada, jog įmonės bankroto procese susiklostė tokia situacija dėl administratoriaus netinkamo veikimo vienintelio kreditoriaus interesais skiriant reikšmingą įmonės lėšų dalį kreditoriui parduodamam turtui pagerinti ir jo vertei padidinti tam nesant objektyvių priežasčių. Administratorius, teikdamas kreditorių susirinkimui nutarimo projektą dėl beveik <...> Eur lėšų skyrimo įmonės turto – pastato verslo centro remonto darbams, negalėjo nežinoti ir nesuvokti, kad šis nutarimas bus vienareikšmiškai priimtas vienintelio likusio kreditoriaus balsais, kuriam jau ankstesniame kreditorių susirinkime buvo nuspręsta parduoti minėtą turtą esamos būklės ir už nustatytą kainą neatliekant jokių papildomų jo pagerinimų. Administratoriaus nesąžiningą veikimą patvirtina ir tai, jog kreditorių susirinkime buvo nurodoma, kad po turto apžiūros buvo nustatyta pastato trūkumų, kuriuos privalu šalinti, tačiau, kaip konstatuota teismų procesiniuose dokumentuose, nurodytų trūkumų šalinimas buvo tik rekomendacinio pobūdžio, tokius trūkumus šalinti nebuvo pateikę privalomųjų nurodymų ir viešojo administravimo subjektai, be to, kreditorių susirinkime buvo teigiama, jog nėra aišku, kada minėtas turtas bus parduodamas ar perduotas kreditoriui, dėl to reikia atlikti remonto darbus, tačiau po kreditorių susirinkimo jau kitą dieną su kreditoriumi, kuris 100 proc. balsų pritarė remonto darbų atlikimui, buvo sudaryta pirkimo – pardavimo sutartis, kurios sąlygoms aptarti ir suderinti buvo reikalingas ilgesnis laikas, o tai leidžia daryti pakankamai pagrįstą išvadą tarp administratoriaus ir kreditoriaus buvus išankstinį sutarimą veikti tokiu būdu. Tokias išvadas patvirtina tiek teismų nutartys, kuriomis kreditorių susirinkimo nutarimas skirti lėšų turtui remontuoti buvo pripažintas neteisėtu, pažeidžiančiu įmonės tikslus ir interesus, įmonės akcininko teises ir teisėtus lūkesčius, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principus. Toks administratoriaus, kaip svarbiausio bankroto proceso subjekto, kuris turi veikti itin sąžiningai, profesionaliai ir užtikrinti bankroto procesą reglamentuojančiomis normomis siekiamus tikslus, išlaikyti pusiausvyrą tarp įmonės ir kreditorių interesų nesuteikiant nei vienai šaliai nepagrįsto pranašumo, veikimas negali būti laikomas tinkamu veikimu siekiant ginti tiek įmonės, tiek kreditorių interesus. Svarbu pabrėžti ir tai, kad iš sprendimų klausimų kreditorių susirinkime buvo matyti, kad iš esmės visos įmonės bankroto procedūros buvo baigtos, atlikus baigiamuosius veiksmus ir pasibaigus keliems teisiniams ginčams buvo ketinama kreiptis į teismą dėl įmonės pabaigos pripažinimo, tačiau užginčijus lėšų remonto darbams skyrimą, iki šiol vyksta teisminiai ginčai, susiję su priimto nutarimo pasekmėmis (dėl pirkimo-pardavimo sutarties sąlygos, rangos sutarties nugincijimo, žalos priteisimo), įmonėje teismo nutartimi patvirtintų kreditorių finansinių reikalavimų nebėra, bet bankroto proceso užbaigti galimybės taip pat nėra, toliau kaupiasi ir apmokamos administravimo išlaidos, mažėja įmonėje esančios lėšos, kurios, atlikus visus administravimo veiksmus, galėjo būti grąžintos įmonės dalyviams.

 Administratorius įmonės bankroto procese surašydamas įgaliojimą darbuotojui, neturinčiam teisės teikti nemokumo administravimo paslaugas, veikti administratoriaus įgalioto asmens teisėmis sudarė sąlygas šiam asmeniui savarankiškai faktiškai atlikti įmonės bankroto administravimo veiksmus, įgyvendinti nustatyta tvarka paskirtam administratoriaus darbuotojui pagal JANĮ paskirtas teises ir pareigas bei tokiu veikimu bankroto procese dalyvaujantiems ir suinteresuotiems asmenims sukėlė objektyvių abejonių dėl faktiškai nemokumo procesus administruojančio asmens identifikavimo ir tokiu būdu pažeidė licencijuojamos veiklos ir profesionalumo principus.

 Patikrinimo metu nustatyta, kad Administratorius, siekdamas ne ginti visų kreditorių ir įmonės teises bei teisėtus interesus (dėl ko yra paskirtas įmonės bankroto administratoriumi), o iškeldamas savo asmeninius interesus nepagrįstais veiksmais siekdamas didesnio atlyginimo ir administravimo išlaidų patvirtinimo, įmonės lėšomis disponavo ne pagal JANĮ nustatytą tvarką (lėšų paskirtį), savo pareigas vykdė neprofesionaliai ir nesielgė taip, kad užtikrintų nepriekaištingą profesijos atstovo reputaciją. Pažeidimas laikytinas labai reikšmingu, kadangi padarė žalą profesijos reputacijai (be to, šis neplaninis patikrinimas yra antrasis dėl įmonės bankroto proceso administravimo (iš viso buvo gauti trys skundai dėl Administratoriaus veiksmų (veikimo (neveikimo), jį lėmė ne objektyvios aplinkybės, o sąmoningi veiksmai, nors turėjo būti suvoktas savo veiksmų neteisėtumas (atsižvelgiant ir į teismų bei AVNT išvadas), be to, šis pažeidimas turi neigiamos reikšmės sklandžiai bankroto proceso pabaigai.

 Patikrinimo metu nustatyta, kad administratorius, administruodamas įmonės bankroto procesą, nesiėmė pakankamų veiksmų, kad visos bankroto procedūros, susijusios su įmonės turto (transporto priemonės) valdymu, disponavimu juo būtų atliktos įmonės bankroto proceso metu (iki įmonės išregistravimo) bei **po įmonės išregistravimo iš Juridinių asmenų registro** jau neturėdamas jokių įgaliojimų veikti įmonės vardu, pardavė įmonei priklausančią transporto priemonę, pasirašė sutartį bei buhalterinius dokumentus (sąskaitą faktūrą) ir priėmė grynuosius pinigus.

 Atlikus patikrinimą nustatyta, kad Administratorius iki patikrinimo pabaigos nepranešė AVNT apie darbo sutarties su darbuotoja - nemokumo administratore nutraukimą, nors tai padaryti turėjo per 3 darbo dienas nuo darbo sutarties nutraukimo (darbo sutartis nutraukta prieš metus laiko). Taip pat nustatyta, kad nutraukus darbo sutartį su darbuotoja, atsakinga už įmonės bankroto proceso administravimą, administratorius nepranešė AVNT apie naują darbuotoją, atsakingą už įmonės bankroto proceso administravimą. Be to, nustatyta, kad administratorius atrankoje teiktuose sutikimuose-deklaracijose administruoti įmones nurodė darbuotoją, su kuria darbo santykiai jau buvo nutraukti, patvirtindamas, kad pateikti duomenys yra teisingi.

ADMINISTRATORIŲ ATITIKTIES JANĮ REIKALAVIMAMS VERTINIMAS

Reglamentavimo naujovės 2021 m. Dėl atsakingo asmens pakeitimo procese

2021-07-15 įsigaliojus JANĮ pakeitimams AVNT pradėjo vykdyti atsakingo asmens nemokumo procese pakeitimo priežasčių kontrolę ir nemokumo administratoriui juridiniam asmeniui pakeisti darbuotoją, atsakingą už konkretaus proceso administravimą, leidžiama tik esant objektyvių ir svarbių priežasčių, kurių nemokumo administratorius juridinis asmuo negalėjo numatyti. Kontrolė vykdoma tvarka ir svarbių priežasčių sąrašas numatytas AVNT direktoriaus 2021 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. V4-233 patvirtintame „Darbuotojo, atsakingo už juridinio asmens nemokumo procesų administravimą, pakeitimo tvarkos apraše“.

Dėl AVNIS kaupiamų duomenų apie nemokumo administratoriaus juridinio asmens darbuotojus

Nuo 2021-11-30 įsigaliojo Duomenų apie juridinių asmenų nemokumo procesus teikimo ir skelbimo taisyklių, patvirtintų AVNT direktoriaus 2020-08-04 įsakymu Nr. V4-174, pakeitimai ir nuo jų AVNIS kaupiami duomenys apie visus nemokumo administratoriaus juridinio asmens darbuotojus, turinčius nemokumo administratoriaus licenciją nepriklausomai nuo einamų pareigų.

DĖL REIKALAVIMO ADMINISTRATORIUI JURIDINIAM ASMENIUI BŪTI PRIVAČIU JURIDINIŲ ASMENIŲ (JANĮ 119 STR. 2 P.)

Pažymėtina, kad juridiniai nemokumo administratoriai šį reikalavimą privalo įvykdyti iki 2021-12-31 dienos (JANĮ 158 str. 3 d.), todėl 2021 metais nebuvo įrašyta naujų nemokumo administratorių juridinių asmenų, kurių teisinė forma viešasis juridinis asmuo, o sąraše buvo ir dar galėjo būti nemokumo administratorius juridinis asmuo, kurio teisinė forma viešoji įstaiga. Reikalavimo administratoriui juridiniam asmeniui būti privačiu juridiniu asmeniu pažeidimų 2021 metais nebuvo nustatyta.

DĖL REIKALAVIMO ADMINISTRATORIAUS JURIDINIO ASMENS VADOVUI (DALYVIUI) TURĖTI TEISĘ ADMINISTRUOTI NEMOKUMO PROCESUS (JANĮ 119 STR. 3 P.)

2021 metais nustatyta, kad 13 juridinių nemokumo administratorių neturi vadovo, įgijusio teisę administruoti nemokumo procesus Lietuvos Respublikoje.

Trys juridiniai nemokumo administratoriai išbraukti iš Nemokumo administratorių sąrašo, o visi kiti pažeidimai, gavus AVNT pranešimą apie nustatytą pažeidimą, buvo nedelsiant pašalinti.

Pažymėtina, kad nemokumo administratoriai, 2021 metais turėję teisę administruoti tik bankroto arba tik restruktūrizavimo procesus, atitinkamai iki 2021 metų pabaigos galėjo turėti vadovą, turintį teisę administruoti atitinkamai tik bankroto arba tik restruktūrizavimo procesus.

DĖL REIKALAVIMO APDRAUSTI PROFESINĘ CIVILINĘ ATSAKOMYBĘ (JANĮ 131 STR. 6 D.)

PROFESINĖS CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS DRAUDIMAS

Nemokumo administratorius neturi teisės administruoti nemokumo proceso, jeigu nėra apsidraudęs profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu.

Nemokumo administratorių, administruojančių ar siekiančių administruoti nemokumo procesus, apsidraudimo profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu kontrolė atliekama nuolatos ir nepertraukiamai.

Neapsidraudusiems administratoriams nesudaroma galimybė dalyvauti juridinio asmens bankroto proceso administratoriaus Atrankos programoje, neapsidraudusio administratoriaus kandidatūros AVNT nesiūlo administruoti fizinio asmens bankroto procesą.

Nedelsiant reaguojama, jeigu nemokumo administratorius, administruojantis nors vieną juridinio asmens nemokumo procesą ar fizinio asmens bankroto procesą, nepratęsia draudimo, turimam pasibaigus.

2021 metais AVNT pagal nemokumo administratorių pateiktus duomenis tikrino, kaip nemokumo administratoriai vykdė teisės aktuose jiems nustatytą pareigą drausti savo profesinę civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu. Iš viso patikrinti 475 nemokumo administratoriai (iš jų 210 fiziniai ir 265 juridiniai asmenys), kurių profesinės civilinės atsakomybės privalomojo draudimo poliso galiojimas baigėsi per ataskaitinį laikotarpį.

Nustatyta, kad 2021 m.:

- 6 nemokumo administratoriai (3 juridiniai nemokumo administratoriai ir 3 fiziniai nemokumo administratoriai), administruojantys nemokumo procedūras, pažeidė teisės aktų reikalavimus, nustatančius nemokumo administratoriams pareigą drausti savo civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu. Už teisės aktų, nustatančių nemokumo administratoriams pareigą drausti savo civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, pažeidimus 3 nemokumo administratoriams (1 juridiniam nemokumo administratoriui ir 2

fiziniams nemokumo administratoriams) buvo skirti nurodymai ir (ar) poveikio priemonės, t. y. **1 juridiniam nemokumo administratoriui buvo skirtas nurodymas** ir **2 fiziniams nemokumo administratoriams buvo skirtos poveikio priemonės ir nurodymai**, o 3 nemokumo administratoriams (2 juridiniams nemokumo administratoriams ir 1 fiziniam nemokumo administratoriui) dėl pažeidimų mažareikšmiškumo **nurodymai ir (ar) poveikio priemonės nebuvo skirtos**.

- Už teisės aktų reikalavimų, nustatančių nemokumo administratoriams pareigą drausti savo civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, pažeidimą 2021 metais nemokumo administratoriams iš viso 3 kartus buvo skirta JANĮ 136 straipsnio 3 dalies 1 punkte numatyta poveikio priemonė – **įspėjimas** (3 įspėjimai buvo skirti fiziniams nemokumo administratoriams (iš jų vienam fiziniam nemokumo administratoriui buvo skirti 2 įspėjimai ir vienam fiziniam nemokumo administratoriui buvo skirtas įspėjimas). Pažymėtina, kad

vienam fiziniam nemokumo administratoriui buvo skirtas antras įspėjimas už AVNT skirtų nurodymų apsidrausti civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu retroaktyviai neįvykdymą.

- Už teisės aktų reikalavimų, nustatančių nemokumo administratoriams pareigą drausti savo civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu, pažeidimą 2021 metais 2 fiziniams nemokumo administratoriams ir vienam juridiniam nemokumo administratoriui buvo skirti JANĮ 136 straipsnio 2 dalies 2 punkte numatyti **nurodymai** – pavesti apdrausti savo civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu.

DĖL REIKALAVIMO NEMOKUMO ADMINISTRATORIUI FIZINIAM ASMENIUI VERSTIS VIENA VEIKLOS FORMA (JANĮ 129 STR. 2 D.)

Daugiausia iššūkių kėlė nuo 2020-01-01 galiojantis reikalavimas fiziniams nemokumo administratoriams verstis tik viena veiklos forma:

- 1) verstis individualia veikla arba
- 2) dirbti juridiniame asmenyje, kuris turi teisę administruoti nemokumo procesus, arba, kai pagal atitinkamos teisinės formos juridinius asmenis reglamentuojančius teisės aktus juridinis asmuo neprivalo turėti darbuotojų, būti juridinio asmens dalyviu.

Vadovaujantis Kontrolės aprašo 24 punktu, nemokumo administratorius fizinis asmuo iki pradėdamas vykdyti nemokumo administratoriaus veiklą raštu informuoja AVNT, kokia JANĮ 129 straipsnio dalyje numatyta veiklos forma pasirenka verstis. 2021-12-31 duomenimis, verstis individualia veikla buvo pasirinkę 159 fiziniai nemokumo administratoriai, dirbti juridiniame asmenyje – 235, 4 fiziniai nemokumo administratoriai 2021-12-31 buvo nepasirinkę veiklos formos, nes iki 2021-12-31 nepradėjo vykdyti nemokumo administratoriaus veiklos.

Atlikdama kontrolę, kaip fiziniai nemokumo administratoriai laikosi reikalavimo verstis tik viena veiklos forma ir ar informavo AVNT apie veiklos formos pasirinkimą, 2021 metais:

- 16 fizinių nemokumo administratorių skirti **nurodymai** pasirinkti veiklos formą ir poveikio priemonės – **įspėjimai**;
- 8 nemokumo administratoriams po pakartotinių įspėjimų nepasirinkus veiklos formos skirta poveikio priemonė – **teisės administruoti nemokumo procesus panaikinimas**.
- Dėl vertimosi galimai dviem veiklos formomis buvo įspėti 25 fiziniai nemokumo administratoriai, iš jų 17 atvejų, įvertinus paaiškinimus ir įrodymus, **pripažinta pažeidimo nebuvo**, o 8 nemokumo administratoriams buvo skirti **įspėjimai**.

Papildomai visus metus buvo vykdoma reikalavimo verstis tik viena veiklos forma prevencija kontroliuojant naujų darbuotojų priėmimą dirbti juridiniame asmenyje (tikrinama, ar šie asmenys nėra pasirinkę dirbti pagal individualios veiklos pažymėjimą) siūlant teismams nemokumo administratorių kandidatūras fizinių asmenų bankroto bylose.

DĖL REIKALAVIMO BŪTI NEPRIEKAIŠTINGOS REPUTACIJOS (JANĮ 118 STR. 1 P. IR 119 STR. 1 P.)

AVNT per 2021 metus du kartus atliko visų nemokumo administratorių patikinimą, atitikties nepriekaištingos reputacijos kriterijų aspektu.

Patikrinimas atliktas pagal įtariamųjų, kaltinamųjų, nuteistųjų registro duomenis įvertinant, ar nemokumo administratoriai atitinka Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo 120 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose bei 120 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus nepriekaištingos reputacijos reikalavimus.

Per 2021 metus du nemokumo administratoriai fiziniai asmenys kaip nebeatitinkantys nepriekaištingos reputacijos kriterijų, nustatytų JANĮ 120 straipsnio 1 dalies 1 punkte, buvo išbraukti iš Nemokumo administratorių sąrašo.

KITI VEIKSMAI

Išnagrinėjus nemokumo administratorių per AVNIS pateiktus duomenis apie 2021 metais ne teismo tvarka pradėtų procesų pradžią bei nemokumo administratorių, kurie per 2021 metus vidutiniškai 7 ir daugiau dienų vėlavo teikti per AVNIS pranešimus apie įmonės bankroto proceso pradžią ne teismo tvarka, gautus paaiškinimus, nemokumo administratoriams:

- skirti 4 įspėjimai;
- vienam nemokumo administratoriui poveikio priemonių netaikyta.
